

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelček: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42 Račun pri post. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 6, telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopis se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Odbiti napadi sovražnikovih tankov južno od Bengazija

Italijanska podmornica potopila na Atlantiku angleško oboroženo ladjo

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 27. t. m. naslednje 573 vojno poročilo: Naše čete so odbile sunke sovražnih oklopnih sil južno od Bengazija. Nič pomembnega se ni zgodilo na bojišču med Solomom in Bardijo. Sovražna letala so bombardirala več krajev v Libiji in posebno dolgo Tripolis. Bilo je nekaj človeških žrtev in škoda manjšega pomena. Ena sovražna letala je bilo sestreljena v letalskem spopadu, drugo pa je sestrelilo protiletalsko topništvo v Zuari. Na Atlantskem oceanu je podmornica potopila okrog 6000 tonsko angleško ladjo »Larinog«.

Posebnosti puščavskih bojev

Rim, 27. dec. s. Borba, ki se je pričela pred šestimi tedni v Marmariki, se je prenesla v zapadno cirenajsko puščavo. Prvi mesec borbe je bil značilen zaradi slajhnih uspehov italijanskih in nemških sil. Angleška ofenziva, ki so jo napovedali v pripravi, da bodo z njo v nekaj dneh ali prv za prav v nekaj urah pregazili oborožene sile ost. je najprej zastala in se nato izjalovila spritno poguma in visokih taktičnih sposobnosti obeh oddelkov. Pričetna premoč sovražnika ni nič zalegla sprito junštva in elana italijanskih in nemških čet, ki so odločno prešle v protinapad. Izčrpanje sil, ki je bilo sicer mnogo manjše od izčrpanja sovražnih sil, ki so iz egiptskega zaledja zlahka in stalno prejemale ojačenja in dobave, je nazadnje povzročilo umik

osne obrambe. To je zahtevala tudi geotopografska figuracija Cirenajke. Džebel Ičiži v velikem loku. Pod njim je speljana pot od Tobruka do krajev v južnih predelih bengazijske pokrajine. Vsa pot vodi skozi puščavo. Če obrambi ne uspe vztrajati pri Tobruku, lahko sovražnik z mehaniziranimi-sredstvi krene naravnost skozi puščavo, kjer ni nobenih ovir, v južne predele bengazijske pokrajine ter tako resno ogroža čete, ki se ostanejo v Džebelju.

V vojni v Libiji so se nasprotne sile že dvakrat pomikale tja in nazaj po tej poti. Z vidika vojaških operacij vsa Cirenajka ni nič drugega kakor obširno bojišče. Na tem bojišču so se razvijali v zadnjih dneh povsem redni premiki čet, pri čemer je bil vpoštev prihajajoči teren premišljeno žrtvovan, točno po skrbno pripravljenem načrtu. Te žrtve imajo na afriškem področju, kakor vsi vedo, vse drugačen pomen kakor pa podobne žrtve v Evropi, v ostalem pa igra še ni končana.

Cesarica in Kraljica ranjenim vojakom

Rim, 27. dec. s. Nj. Vel. Cesarica in Kraljica je hrabrim vojakom, ki so kot ranjenci v bolnišnici »Principe di Piemonte«, poslala božična darila. Darila je ranjenec prinesla dvorna dama. Pri razdelitvi so bili navzoči predsednik in zdravniki bolnišnice. Ranjenci so izrazili svojo hvaležnost vladarici z velikim navdušenjem.

Nemško vojno poročilo

Štiri sovjetske ladje potopljene pri Kerču, pet poškodovanih — Hude izgube angleškega brodogradništvaja

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 27. dec. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Obrambne borbe na vzhodu se nadaljujejo. Na več odsekih bojišča so bile sovjetske sile, ki so bile v pripravljenosti, razbiti ali s protinapadi uničene.

Močne skupine bombniških in strmoglavnih letal so v ožini pri Kerču potopile 4 sovražne prevozne ladje s četami skupno 7000 br. reg. tonami. Pet nadaljnjih prevoznih ladij kot tudi mnogo manjših ladij je bilo z bombami poškodovanih. Sovražniku so bile pri tem prizadete hude izgube in velika škoda. Na Karskemu bojišču so strmoglavna bojna letala zadela z bombami električno centralo severno od Kandalakše.

Vzhodno od Gibraltarja so podmornice potopile 4 nadaljnje ladje s skupno 13.000 br. reg. tonami, ki so plule v sovražnem konvoju, kateremu so bile prizadete že hude izgube. Po več dneh hudih napadov je bil s tem dosežen naslednji skupni rezultat: 1 nosilka letal in 5 trgovskih ladij s skupno 37.000 br. reg. tonami potopljenih, 2 trgovski ladij poškodovanih. Na morskem področju okrog Anglije so bojna letala v pretekli noči z bombami poškodovala večjo trgovsko ladjo.

V severni Afriki so bili sovražni sunki proti nemškim in italijanskim postojankam odbiti. Nemška bojna letala so razdelala angleške letalske naprave v Cirenajki. Pri tem je bilo več letal uničenih ali poškodovanih na vzletiščih. Skupine nemških letalskih sil so bombardirale s težkimi bombami letališče Luco in pristanišče La Valletta na Malti. V več objektih so nastali veliki požari. Sovražnik je v letalskih spopadih izgubil en bombnik in dve lovski letali.

Boji na božični dan

Berlin, 27. dec. d. Tudi na prvi božični dan je prišlo na vzhodnem bojišču na raznih točkah do spopadov. Nemške čete so povsod uspešno odbile sovražne napade in so med drugim uničile sovražniku mnogo vojnih potrebščin. Tako je bilo uničenih ta dan 49 sovjetskih tankov.

Uspešno odbiti sovjetski napadi

Berlin, 27. dec. s. Na vzhodni fronti nemške čete trdno drže svoje postojanke in odbijajo silne napade, ki jih sovjetska poveljstva začinjajo vedno znova proti njim.

»Lokalanzeiger« pravi, da se na vzhodnem bojišču nemške čete vseh vrst orožja dan za dnem pogumno bore in upirajo jakim sovjetskim napadom. Ledena temperatura, ki pada včasih do 35 stopinj pod ničlo, strašni snežni viharji in led zahtevajo od vojakov, da noč in dan zastavljajo vse svoje sile, kjerkoli požene sovražnik v borbo nove oddelke. Povsod se ti napadi izjalovijo ob vztrajnem naporu, tako da nemške čete nikoli ne odstopijo niti za korak ne glede na žrtve. Ta odpor nemških in zavezniških čet se ni zmanjšal niti v krajih, kjer sovjetske čete ponavljajo svoje napade tudi po desetkrat. Oskrbovanje nemških čet je zelo težavno zaradi ogromnih razdalj. Sovražnik ima za svojo oskrbo mnogo krajše poti. Kljub temu nemška letala neprestano bombardirajo sovražno zaledje. Sovražnik meče v borbo ogromne oddelke pehote, ki jo močno podpirajo oddelki tankov, da bi dosegel kakršenkoli uspeh,

PO JAPONSKI ZASEDBI HONGKONGA

S Hongkongom so Angleži izgubili važno oporišče, odkoder so dobavljali vojne potrebščine Čangkajšku pa tudi Sovjetski zvezi

Sanghaj, 27. dec. d. O prekinitvi sovravnosti v Hongkongu so se zvedele naslednje podrobnosti:

V četrtek okrog 17. so se pojavili na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani štirje angleški častniki z belo zastavo. Odpeljali so jih v bližnje poveljništvo, a izkazalo se je, da niso imeli zadostnih pooblastil za pogajanja. Zato so Japonci pozvali k razgovoru hongkongskega guvernerja. Protj 18. so se na vseh angleških postojankah pojavile bele zastave in kmalu nato je prišel na japonski strani š

Gospodarstvo

Novi takсни predpisi za motorna vozila in vozače

Novi takсни predpisi za motorna vozila
 Za večerj smo na tem mestu navedli najvažnejše določbe nove naredbe Visokega komisarja o taksnih predpisih za promet motornih vozil in priklopnikov zlasti, kolikor se nanašajo na pobiranje državne statistične pristojbine za potniške avtomobile, avtobuse in motocikle za prevoz oseb in na prometno takso na tovorna vozila. V naslednjem prinašamo še ostale določbe nove naredbe.

Plačevanje prometne takse
 Prometna taksa za tovorna vozila se mora plačati preden se v vsakem koledarskem letu začne motorno vozilo uporabljati. Ko se taksa plača, izda urad, ki jo pobira, posebni barvni spoznavni znak, iz katerega je razvidno koledarsko leto, številka iz knjižnice priznalic, dan, ko znak neha veljati, vpisna številka vozila, znesek plačane takse in podpis uradnika, ki je takso pobral. Spoznavni znak je zunanje znamenje, da je taksa plačana. Zato mora biti znak pritrjen na sprednjem delu vozila, izvzemši na svetilkah. Znaki za priklopnike se morajo pritrjiti na sprednjem delu vlečnega motornega vozila.

Tovorna motorna vozila morajo biti v prometu na javnih prometnih žilah opremljena s spoznavnim znakom in velja izjema samo v primerih, ko vozilo za uporabo ni sposobno. Če se spoznavni znak tovornega vozila ali priklopnika poškoduje ali drugače preide, mora imetnik vozila vložiti na finančno ravnateljstvo obrazloženo prošnjo za prometnim dovolilom, da se mu izda potrdilo o opravljenem plačilu takse in izroči zadevni znak. Če je prošnja utemeljena, izstavi ravnateljstvo potrdilo in ga preko pristojnega urada izroči prizadelemu, ki mora plačati stalno državno pristojbino 20 lir. To potrdilo nadomestuje spoznavni znak. Spoznavni znaki tovornih vozil imajo vso veljavnost vrednotnic. Urad, ki pobira takse na motorna vozila in priklopnike potrdi plačilo s posebno pripombo na prometnem dovolilu in ostalimi zabeležbami v zvezi s prometno takso. Listino, ki daje pravico za promet morajo imeti vozači vedno pri sebi, da jo lahko pokažejo takoj nadzorstvenim organom.

Skupne določbe za statistično pristojbino in prometno takso
 Stalna državna statistična pristojbina za osebne avtomobile, avtobuse in motocikle in prometna taksa za motorna vozila in priklopnike, ki so vpisani v Ljubljani, se plačata le pri uradu, ki pobira te takse v Ljubljanski pokrajini. Motorna vozila, ki so vpisana v drugih pokrajinah kraljevine, smejo biti v Ljubljanski pokrajini v prometu brez ponovnega plačila takse, če so zadostila taksi obveznosti v pokrajini, kjer so vpisana.

Državna statistična pristojbina ter letna štirimesečna ali dvomesesčna prometna taksa se smeta predplačati pet dni pred naslednjim mesecem, na katerega se nanaša plačilo, odnosno 10 dni prej za takse, plačilne vsako leto 1. januarja.

Prevoz oseb na tovornih avtomobilih ni dovoljen

Prepovedano je prevažati osebe na tovornih motornih vozilih in na priklopnih. S temi vozili smejo potovati osebe za nakladanje in razkladanje za doobavo blaga, če imajo o tem svojem svojstvu in o tej zaposlitvi pri podjetjih posebno potrdilo.

Za učne in dobrodelne namene in za zborovanja, športne izlete in druge dovoljene prireditve, zlasti če ni dovolj prevoznih sredstev, je finančno ravnateljstvo pooblaščen izdati na prošnjo zainteresovane osebe dovolilo za prevoz oseb, toda ne za več nego pet dni. Zaradi javnega reda je v tem primeru potrebna predhodna pritrjevanje Visokega komisarja in izjava urada za civilno motorizacijo, da ni zdržka pri čemer urad za civilno motorizacijo ugotovi, ali tovorni avtomobil brez nevarnosti zmora prevoz oseb na v prošnji navedeni progi. Imetniki vozil, ki se jim izda tako dovolilo, so zavezani plačati za vsako vozilo posebno stalno statistično pristojbino 20 lir, ki se pobira tako, da se na dovolilo nalepijo koliki, ki jih uniči finančno ravnateljstvo z uradnim pečatom. Za ugotovitev sposobnosti vozila gre inženirju urada za civilno motorizacijo 25 lir, ki jih plača prosilec.

Taksa za preskusne vožnje

Dovoljitev posebnih tablic za preskušnje, ki jih izda vsako leto urad za civilno motorizacijo po čl. 7. naredbe Visokega komisarja št. 96 od 10. septembra t. l., je zavezana plačilu posebne prometne takse v višini 2200 lir za tovorne avtomobile in priklopnike in 200 lir za tovorne motocikle in lahkovorne motocikle. Italijanske tovarne motornih vozil, tovarne karoserije, delavnice za popravila, ki imajo najmanj 6 stalnih delavcev, zastopniki, agenti in prodajni pooblaščenici italijanskih tovarnih motornih vozil in z lastno delavnico imajo pravico do 60% znižanja gornje takse. Zastopništvo ali prodajno pooblastilo mora biti razvidno iz ovržene in registrirane listine ali vsaj iz posebne izjave proizvajalne tvrdke, kolkovane, uverjene in registrirane. Najmanjše število 10 delavcev iz člena 7. omenjene naredbe št. 96, ki je merodajno, da se sme izdati delavniška tablica za preskušnje, se znižuje na 6. Za priznavanje pravice do znižanja takse za preizkušnje je pristojno finančno ravnateljstvo, prošnja za 60% znižanje pa se mora vložiti pri uradu za civilno motorizacijo, ki doda svoje strokovno mnenje.

Stroge kazni

S kaznijo 100 do 600 lir se kaznuje, kdor se zaloti, da vozi s potniškim avtomobilom, motociklom ali motornim kolesom s priklofco za prevoz oseb ne da bi plačal državno statistično pristojbino. S kaznijo 500 do 10.000 lir se kaznuje, kdor se zaloti, da vozi s tovornim motornim vozilom ali priklopnikom, ne da bi plačal prometno takso; poleg tega mora prestopnik plačati takso za vse štirimesečje. S kaznijo 200 do 5000 lir se kaznuje, kdor se zaloti, da vozi s tovornim avtomobilom ali priklopnikom, naloženim z večjim tovorom, nego znaša koristna nosilnost po prometnem dovolilu. S kaznijo 25 do 200 lir pa se kaznuje, kdor vozi osebe s tovornim avtomobilom ali priklopnikom, določenim izključno za prevoz

blaga, razen če ima za izredne primere predpisano dovolilo.

Kdor vozi z motornim vozilom s tablico za preizkušnje in vozilo uporablja drugače, nego je dovoljeno v dovolilu, se kaznuje s kaznijo 50 do 500 lir pri osebnem motornem vozilu, odnosno 500 do 5000 lir pri tovornem motornem vozilu. S kaznijo 50 do 300 lir pa se kaznuje, kdor uporablja tablico za preizkušnje, ne da bi pritrjil spoznavni znak na predpisano mesto.

S kaznijo 25 do 100 lir se kaznuje, kdor je sicer plačal statistično pristojbino ali prometno takso, pa se zaloti, da na vozilu nima pritrjen spoznavni znak na predpisani način in na predpisnem mestu ali vozi z vozilom, oproščeni pristojbine ali takse, pa nima pritrjen spoznavni znak za brezplačno vožnjo.

Lastnik in vozač vozila sta norazdelno zavezana za plačilo denarnih kazni po tej naredbi. Za ugotavljanje kršitev so pristojni častniki podčastniki, vojaški in organi kr. finančne straže, zbora kr. Karabinjerjev, cestne in gozdne milice; prav tako so pristojni nameščenci uprave za takse in posredni poslovni davek (inspektorji in kuratorji) carinaric, uradov javne varnosti in uradov podrejenih generalnemu inspektoratu za civilno motorizacijo ali uradu za civilno motorizacijo. Pristojni so tudi organi mestne policije in drugi občinski ali pokrajinski organi ali zapriščeni čuvaji, trošarinski organi, čuvaji avtonomne cestne uprave (A. A. S. S.), železniški čuvaji in čuvaji občinskih cest.

Vsaka izmed navedenih oseb, ki ugotovi prestopnik, dobi 25% čistega zneska izterjane kazni, čisti znesek pa se dobi, če se odbije stroške za izterjavo v višini 6%.

Vozaške izkaznice

Vozaške izkaznice iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka člena 8. naredbe št. 96 z dne 10. septembra je treba dati vsako leto vidirati uradu za civilno motorizacijo Visokega komisarja, pri čemer se plača takse 22 lir, tako za izkaznico za potniške in tovorne avtomobile (I. in II. stopnje) kakor za izkaznico za motocikle na vozaško izkaznico in se uničijo z dnevnim uradnim pečatom. Ko je imetnik izkaznice plačal takso, mora izkaznico predložiti uradu za civilno motorizacijo, da jo opremi z vizumom o letnem vidiranju. Plačilo takse in vidiranje se morata izvršiti vsako leto v februarju. Vidiranje je dopustno tudi po tem roku, če interesent ni že prej uporabljal izkaznice. Za leto, v katerem se izkaznica izda, ni potrebno vidiranje.

Kdor vozi z motornim vozilom in uporablja vozaško izkaznico, za katero ni plačala letna taksa za vidiranje ob predpisanih rokih, se kaznuje s 100 do 300 lir. Za ugotavljanje prestopkov so pristojni isti funkcionarji in organi, kakor za ostale kršitve v tej naredbi. Imetniki vozaške izkaznice III. stopnje morajo zaprositi pri uradu za civilno motorizacijo letno vidiranje samo za izkaznico nižje stopnje, katero morajo tudi imeti.

Upravni pristopek

Prošnja taksnega zavezanca za povračilo nepravilno pobrane takse ali zaradi ugovora proti zahtevi po dopolnitvi takse, ki je po upravnih postopkih, prekine zastarevanje v korist obeh strank. Tako prošnja je vložiti pri finančnem ravnateljstvu.

Finančno ravnateljstvo je pristojno odločiti v vseh upravnih sporih po tej uredbi, ko je zaslialo mnenje urada za civilno motorizacijo. Zoper njegovo odločbo je dopustno priliz Visokega komisarja, če sporni taksi znesek presega 3000 lir; sicer se morajo odločbe izpodbijati samo pred sodiščem v šestih mesecih od vročitve upravne odločbe, razen če je bil vložen priliz zaradi dejanske ali računске pomote, ali ker se je našla odločilna listina. Spori o uporabi in izterjavi takse po tej naredbi spadajo v pristojnost okrožnega sodišča v Ljubljani.

Kršitve po navedenih kazenskih določbah in določbah o vozaških izkaznicah ugotovijo pristojni organi na zapisnik. Prepis se izroči prestopniku, izvršnik pa z vročilno taksnuu uradu okraja, na čigar ozemlju se je prestopke ugotovil. V 30 dneh od vročitve zapisnika se lahko pri taksnem uradu prosi, da se dovoli pogoditev, višina zneska, ki naj se plača iz naslova pogoditve, se določi po prostem preudarku v okviru kazni, določene za ugotovljeno kršitev. Če ni zaprosila pogoditev ali če vsota iz naslova pogoditve ni plačana v desetih dneh, določi okrajni taksni urad z odredbo znesek denarne kazni. Če jarničjo za plačilo kazni tudi zavezanci je treba vročiti odredbo tudi njim.

Odredba je izvršna, če se v 30 dneh ne vložijo priliz. Finančno ravnateljstvo izda na priliz odločbo, zoper katero ni dopustna pritožba ne po upravni ne po sodni poti. Odločba finančnega ravnateljstva je izvršna, če ravnateljstvo določi znesek kazni v drugi zmeri, nego vzpodbijana odredba. Izvršitev odredi okrajni taksni urad, ki je izdal spodbijano odločbo. Pravica finančne uprave, zahtevati dopolnitve takse, in pravica taksnega zavezanca, zahtevati vrnitev nepravilno plačane vsote, zapadeta v treh letih od dne plačila.

Iz donosa statistične pristojbine in prometne takse po tej naredbi s stroškom za vzdrževanje cest po proračunih krajevnih samostalnih ustanov, ki jim je prepovedano nalagati na vozila iz te naredbe kakršne koli takse ali pristojbine.

Gornja naredba stopi v veljavo 1. januarja. Dosedanje določbe, ki se nanašajo na snov naredbe, se razveljavljajo. Ob prvi uporabi te naredbe je rok za plačilo takse in pristojbin, ki zapade v plačilo 1. januarja, podaljšan do 15. januarja.

Omejitev potrošnje gumija v Ameriki

Iz New Yorka poročajo, da so Zedinjene države svoje prve ukrepe v pogledu racionaliranja uvedle pri potrošnji gumija. Svobodna prodaja gum za avtomobile je prepovedana. Vse zaloge so popisali. Ta ukrep Zedinjenih držav je v neposredni zvezi z vojnimi dogovori v Vzhodni Aziji, ki zalaga Zedinjene države s surovim kavčukom. Zedinjene države so največji potrošnik kavčuka na svetu, kar je razumljivo s pričo okolnosti, da odpade na Zedinjene države okrog 30 milijonov avtomobilov od celotnega števila 38 milijonov na vsem svetu. Posledica tega je, da so Zedinjene države ne samo največji potrošnik kavčuka na svetu, temveč da potrošijo nad dve tretjini vse svetovne proizvodnje kavčuka, in to samo v tvornicah avtomobilskih gum. Kavčuk, ki ga predelujejo ameriške tvornice avtomobilskih gum, pa izvira skoro izključno iz Vzhodne Azije in očeja med Azijo in Avstralijo (Malajski polotok, Nizozemska Indija in Indokina). Devet desetini svetovne proizvodnje kavčuka (to je 1 in pol milijona ton letno) odpade na dežele nad Indijskim oceanom in Južno-kitajskim morjem.

Kavčuk je danes v središču borbe med Japonsko in Zedinjenimi državami in predstavlja glavni izvor konflikta na Tihem oceanu. Japonska je svojo akcijo usmerila predvsem proti deželam, kjer se pridobiva kavčuk, v spoznanju, da je oskrba s kavčukom najbolj ranljiva točka Zedinjenih držav. Glede na ogromno potrošnjo kavčuka za civilne potrebe v Zedinjenih državah ter na važnost te surovine za vojno je razumljivo, da so Zedinjene države na tem

področju najprej uvedle stroge omejitve.

Ukrepi ameriške vlade pa gredo tudi za tem, da se v čem večjem obsegu uvede generiranje starega kavčuka. Velike ameriške tvornice gum za avtomobile bodo v kratkem pričele izdelovati gume iz regeneriranega gumija in so uvedle obsežno akcijo za zbiranje starih gum. Sicer proizvajata tudi Južna Amerika, ki je domovina kavčukovega drevesa, razmeroma znatne količine kavčuka, vendar je ta proizvodnja v primeri z ogromno ameriško potrošnjo majhna. Ne glede na to pa je vzhodnoazijski kavčuk kakovostno boljši, ker tamojše podnebne razmere bolje ustrezajo kulturam kavčukovega drevesa. Še v času, ko je veljala v Braziliji smrtina kazen za izvoz semena kavčukovega drevesa, so v Indokini pričeli gojiti to kulturo in kmalu je vzhodnoazijski kavčuk pričel spodrivati na svetovnem trgu brazilski kavčuk. Tako je postopno prešlo središče svetovne proizvodnje kavčuka na Vzhodno Azijo.

Po informacijah iz Washingtona go zopora prodaje gum veljala le do 4. januarja, ko se bo pričela prodaja gum na posebne nakaznice. Tudi prodaja rabljenih gum bo racionalizirana. Za mesec januarja je za civilne potrebe v Zedinjenih državah dodeljenih le 10.000 ton surovega kavčuka, medtem ko jo tvornice gum za december prejle že 45.000 ton za civilne potrebe, prej pa se je gibala potrošnja na višini mesečnih 60.000 do 80.000 ton. Ker je ogrožen tudi dovoz kositrta, ki prihaja ensko kakor kavčuk iz dežel Vzhodne Azije, je vlada Zedinjenih držav proglasila tudi zaplembu vseh zasebnih zalog kositrta.

Gospodarske vesti

Uspeh ukrepov proti spekulaciji z delnicami. Kakor smo poročali so bili v začetku novembra izdani ukrepi proti spekulaciji z delnicami, med katerimi je najvažnejši ta, da se morajo vse navadne delnice pretvoriti v delnice, glaseče se na ime. Ukrepi, ki jih je izdala vlada, niso ostali brez uspeha in statistika milanske borze je v drugi polovici novembra pokazala, da se občutno nazadovanje prej znatno naraslega prometa. Medtem ko je bilo v prvi polovici novembra prodanih na milanski borzi 59.892 delnic, je padel promet v drugi polovici novembra na 26.366 delnic.

Postavitev družb Standard Vacuum Oil Comp of Jugoslavija in Singer Machine Comp. pod sekvestro. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odločil, da se vse in vsakršno poslovanje družbe Standard Vacuum Oil Company of Jugoslavija s premoženjimi in nepremičninami v Ljubljanski pokrajini postavlja pod sekvestro in se imenuje za sekvestra g. Josip Matcovich. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom. Z drugo odločbo se vse in vsakršno poslovanje družbe Singer Machine Company, polružnice Ljubljana, s premoženjimi in nepremičninami v Ljubljanski pokrajini postavlja pod sekvestro in se imenuje za sekvestra g. dr. Attilio Apollonio. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovnim vodstvom.

Plačilni promet med Hrvaško in Srbijo. Po določbah nemško-hrvaškega plačilnega sporazuma se plačilni promet med Hrvaško in Srbijo, Belgijo, Poljsko generalno gubernijo, Nizozemsko in Norveško vrši do nadaljnjega preko obračun-

skani gubemti in v Protektoratu prepovedano objavljati v inozemskih letih oglaševanje zaposlitve delavcev in nameščencev. Pri velikem pomanjkanju delovnih moči bi tak način pridobivanja inozemskih delavcev prekrizal načrtno nastavljanje inozemskih delovnih moči po načelu nujnosti pol-

treba. V Belgiji, Franciji, na Nizozemskem, v Danask in Norveški ter v Protektoratu je bila istočasno izdana prepoved sprejemanja takih oglašev. Nemške vrstice, ki potrebujejo inozemske delovne moči, se morajo obrniti izključno na pristojni delovni urad.

Strokovna izobrazba našega kmeta

Slovinci se radi ponašamo, kako smo civilizirani in kulturni, ter navajamo kot dokaz za to trditve, da v naši sredini izhaja veliko število raznovrstnih časopisov in mesečnikov. Toda če pogledamo, koliko se zanimala naš narod za svojo gospodarsko kulturo, torej za strokovno izobrazbo, vidimo, da je ta skrb zelo, zelo skromna. Posebno velja to za kmeta, ki nima priložnosti in možnosti nadaljevati svojo ljudskošolsko izobrazbo še na strokovnih šolah. Ta naš mladi kmetijski naraščaj se mora sam izobraževati in rreditelj bi moral ravno njegovi samoizobrazbi posvetiti največjo pažnjo. Ako je v hiši strokovni časopis, ki ga ukajzeljna mladina rada čita, se zanimanje za samoizobrazbo igraje vzbujva. V vsaki hiši pa naj bodo tudi bolj izbrne strokovne knjige, da so mladini pri roki, kadar se želi bolj poglobiti v posamezna strokovna vprašanja.

Stariš dajajo vzgled otrokom. Če bodo sami čitali »Kmetovalca« in bo na steni v hiši visel »Kmetovalcev koledar« s svojimi pobudami za vsak mesec, bo mladina kmalu pokazala več smisla za smotno kmečko delo in bo staršem v pomoč kot razumen sodelavec in ne samo kot topi in nezainteresirani izvrševalci njihovih ukazov. Delo družine je ravno zato tako površno, ker nismo znali pri družini vzbuditi zanimanja in volje po sodelovanju.

Značilno je, da so imeli strokovni časopisi največ naročnikov na Gorenjskem, Notranjskem in Štajerskem. Statistika kaže, da je v vsaki vasi v teh krajih bilo po nekoliko naročnikov. Večina teh so bili tudi napredni kmetovalci, kar se je odražalo vsepovsod na posestvu, na njihovih poljih, sadonosnikih, gozdovih ali domačijah. Najmanj naročnikov je bilo iz krajev sedanje Ljubljanske pokrajine. Smelo trdimo, da se 90% naših kmetijskih gospodarjev sploh ne briga za svojo in svojih otrok strokovno izobrazbo. Ta brezbrzičnost ali malomarnost se bridko maščuje. Tudi v tem pogledu nam pove uradna statistika, da izmed vseh slovenskih kmetov, ravno kmet v naši pokrajini doseže najmanjše žetvene donose in sploh gospodarske koristi.

Pravkar je izšla 12. številka »Kmetovalca«. Z njo konča ta naš najstarejši strokovni list 58. leto izhajanja. K jubileju »Kmetovalca« je napisal tople vzpodbude

Boji na Kitajskem

Nanking, 27. dec. s. Japonski glavni stan v Nankingu poroča, da so japonske čete, ki operirajo proti čangkajskovim silam v osrednji Kitajski, 24. decembra izšlele prehod čez reko Sintsaink, južno od Yokowa. Po enomesecnem relativnem miru so se pričele nove borbe tudi južno in zapadno od Nankinga.

Zasedanje vrhovnega statističnega sveta

Rim, 27. dec. s. Vrhovni statistični svet se je sestal na redno zasedanje. Raven predsednika in generalnega ravatelja ter osebja posameznih upravnih oddelkov so bili navzoči tudi nekateri visoki funkcionarji predsedništva vlade in druge osebnosti. Predsednik sveta je opozoril na nove posebne in nujne naloge, katerih izvršitev zahteva vojno stanje, zlasti pa je opozoril na delavnost osrednjega statističnega urada za prehrano in industrijske potrošnje ter za nova ljudska štetja v Ljubljanski pokrajini in na ozemlju Rečke pokrajine. Napovedal je nadalje bližnjo objavo knjige o režimskih ukrepih za pospeševanje rojstev. Ob zaključku izjavljani je predsednik predložil naslednjo brzojavko Duceju: »Zbran na rednem letnem zasedanju vam, Duce, vrhovni statistični svet pošilja po mnenj pozdrav zvestobe in gotovosti glede zmagane našega orožja ter vas prosi, da sprejmete izraze globokega spoštovanja.«

Potopitev nemškega parnika v španskih vodah

Berlin, 27. dec. s. Nemški tisk soglasno obojja nasilni napad na nemški parnik »Benno« v zalivu Puerta de Carina, kamor se je ladja zatekla. Ladjo so napadli, kakor znano, angleški bombniki. Listi pravijo v svojih komentarjih, da je bilo to dejanje onemoglo jeze in še posebno nizkotno zaradi tega, ker so angleški bombniki, ko so z bombami nemški parnik že zadeli, obstreljavali še s strojnimi brodolomci, ki se niso mogli braniti, pa so se skušali rešiti na španske ribiške čolne. Eden izmed članov »Bennove« posadke ni mogel biti rešen, več španskih ribičev pa je bilo ranjenih.

Listi primerjajo ta novi angleški napad z napadom na nemški parnik »Altmark«, ki ga je potopil 17. februarja l. 1940. angleški »Cossack« v nekem norveškem fjordu. Listi zaključujejo, da so Angleži z napadom na »Benno« prekršili mednarodno pravo in dali nov tipičen dokaz zahrbtnih metod, ki se jih v vojni poslužuje hujskaška družba londonskih plutokratov.

Sodba v sofijskem zarotniškem procesu

Sofija, 27. dec. s. Pred tukajšnjim sodiščem je bila večerj proglašena sodba v procesu proti dr. Džoru Mihaelu Dimitrovu in 35 drugim Bolgarom, Angležem in Srbom, ki so bili obtoženi številnih terorističnih dejanj, sabotaže in vohunstva. Proces je trajal nekaj mesecev. 11 obtožencev je bilo obsojenih na smrt, nadaljnjih 22 na zaporne kazni po 6 let do osmrtnje ječe, 2 obtožencev pa sta bila oproščena. Obsojenci so izgubili vse svoje civilne pravice. Obsojeni so bili nadalje na globe po 20 do 500 tisoč levov.

Med obsojenci, ki so bili obsojeni na smrt, a v kontumaciji, so vodja teroristične skupine Dimitrov, bivši angleški tiskovni ataše v Sofiji Norman Davis in uradnik bivšega jugoslovenskega poslanstva v Sofiji, Petrovič, Nenadović, šepič in Sokolović. Štirje izmed na smrt obsojenih so bili prijeli na osnovi zakona o zaščiti države in bi morali biti nemudno usmrčeni.

Božični proglaš švicarskega zveznega sveta

Bern, 26. dec. s. Zvezni svet je za Božič izdal proglaš, v katerem pravi, da previjlja Svica eno izmed najresnejših dob v svoji zgodovini. Mir se je ohranil, toda neprestano zmanjševanje izvoza nalaga narodu od dne do dne hujše žrtve. Narod si mora sam pridelati svoj kruh. Švicarji so bili navajeni lagodnega življenja. Normalni gospodarski odnošaji z vsem svetom so bili nujni pogoj za tako stanje, vojna pa je velika ovira mednarodnemu trgovinskemu prometu, zaradi česa nalaga švicarskemu narodu vedno večje žrtve. Te se bodo še povečale. Vlada bo morala od naroda zahtevati nadaljnjih naporov in novih žrtev.

Iz Dolenjskih Toplic

Dol. Toplice, 26. decembra
 Najrenejša šolska deca, ki v šolski kuhinji, katero je uredil GILL, prejema dnevno toplo hrano, je bila dan pred božičem obdarovana ob navzočnosti učitelstva in staršev s toplo obloko in tudi z denarjem. Občinski civilni komisar je nagovoril otroke in ostale, kakor jim je razdelil božična darila, ki so jih otroci z veseljem in hvaležno sprejeli. Saj bodo s toplo obloko obvarovani pred mrazom in bodo z veseljem tudi v mrazu hodili v šolo.

Za božične praznike smo imeli lepo zimsko vreme. Ker je narava odeta v belo odejo in je drevje bližnjih gozdov pokrito s snegom, katerega veje se pod peko snega pripogibajo, kar da gozdom pravi čar, ima božič pravo zimsko sliko. Božična cerkevna slovesnost je bila že ob 17. uri. Cerkev ni bila tako polna, kakor je navadno ob polnočni uri, ker so v večernih urah imeli gospodinj in gospodinjice še mnogo posla doma. Izostalo je tudi pomočno petkovanje. Pač pa se je razleglo ubrano zvonjenje v okoljskih podružničnih cerkvah v večerni uri, ki je poveljevalo blaženost svetega večera, medtem ko so gospodinjji škropili z blagoslovljeno vodo in kadili s kadilom svoja poslopja.

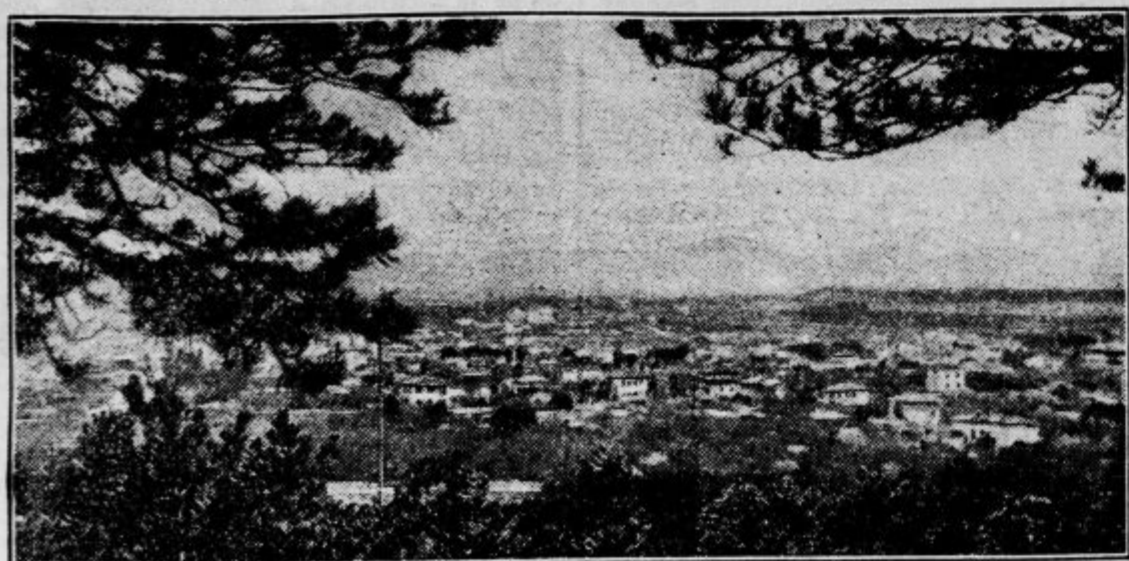
Na božični dan so pokopali ob veliki udeležbi pogrebcev topliškega posestnika in upokojenega pismonoša g. Marka Gutmana, ki je 75 let star umrl za pljučnico. Kot pismonoša je služboval mnogo let pri pošti v Toplicah, ko pa je pošta v Toplicah postala pogodbena, je bil premeščen v Ljubljano, kjer je služil do umrčevanja. V prejšnjih letih je bil tudi nekaj časa farni cerkvenik v Toplicah. Zaradi blažega značaja je bil splošno priljubljen, kar je pokazala tudi udeležba pri pogrebu. Pokojnemu častno spomin, preostali naše sožalje!

Preteklo nedeljo je bila pred famo cerkvijsko razglašena odredba, da so posestniki dozorelih gozdov dolžni posekati in prodati dozorela gozdna debla. Po tej uredbi bodo pričela padati gozdna drevesa, zlasti smrekova in bukova in redčiji se bodo pričeli čepi in močjočni gozdi. Nekateri gospodinj, ker potrebujejo denar, so pa tudi taki, ki jim je lepo zaračun gozd pravi ponos, so premožni in ne potrebujejo tako nujno denarja.

Cena lesu je zdaj precej visoka in tudi gozdni delavci zaslužijo dnevno prav dobro, kakor tudi vozniki, ki vsak dan prevažajo velike množice lesa proti železniški postaji v Straži.

Ostali vozniki vozijo les za vojaštvo. Pri velikem tovarnem prometu zelo trpi cesta, ki je za tak promet preozka in je promet večkrat oviran. Cesto bo vsakelej treba razširiti, zravneti in na novo dobro tlakovati, da bo kos živahnemu prometu.

V prijaznem zaledju tržaškega mesta

Trst, sredi decembra.

Če prideš v Gorico, si ogledaš najprej grad, potem pa se prepelješ z vzpenjačo na Sveto goro. Mimogrede si lahko ogledaš znameniti solkanski most. Potnika, ki ga privede pot v Trst, pa potegne radovednost predvsem k Sv. Justu, k miramarskemu gradu in na Opčine. Te tri točke so najprivlačnejše. Sv. Justa in miramarskega gradu smo se že spomnili. Preostaja še, da se pomudimo tudi pri tretji postojanki.

Letovišče na Opčinah

Lahko prideš na Opčine (Opicina) po asfaltni cesti, po kateri so se vršile znane avtomobilske dirke. Na tisoče ljudi pa si dnevno izbira drugo pot: napolnjeni tramvaj vozi vsak dan od jutra do večera v presledkih 15 minut z Oberdanovega trga. Romantična vožnja vzbuja prepolno romantičnih vtiskov. Na Opčine se vzpenja tramvajске tračnice mimo neštetihih gosposkih hiš in vil, pa tudi preprostih domacij, najskrbnejše gojenih vrto in nasadov. Ol trga škorklje (Scorcola) pa do same škorklje se dviga vozilo strmo kvišku. Počasnejša je ta vožnja. Od škorklje do obeliska, ki je bil postavljen l. 1810., je spet hitrejša. V nekaj minutah smo že pri obelisku, nedaleč je znamenito opensko razgledišče (400 m). Oddaljeno občuduješ prekrasno svetlo Gradjezo in Pirana, do Trnovske planote in Snežnika, do pominskih vrto Juljskih in Karnijskih Alp. Po drugi poti pa prideš skozi slikoviti pinski gozdi do drugega razgledišča, ki je v višini 305 m. S tega višavja pa lahko občuduješ tudi edinstveno lego Trsta, ki se amfiteatralno razprostira proti morju. Tukaj se šele zaveš priložnosti prelepi tržaškega zaliva in prelepega mesta, ki je zrastle ob stiku morja in kraške zemlje.

Nekaj minut od openskega obeliska pa si v središču Opčin. Zanimiva naselbina, ki ji je po posrečenem tramvajskem spoju s Trstom pripadel delež živahnega razvika tržaškega predmestja, je obkrožena od pravega Krasa, ki krije nedaleč od svojih notranosti zanimiva podzemna bogastva. Pristna kraška tla, ki so tja proti Prošekovskemu z navpičnimi skalami. Prijeten vtisk vzbujajo vsa okolica. Zaradi tega prihajajo v toplih mesecih semkaj letoviščarji z vseh strani. Kakor Dutovlje, Divača, Rodik, Stanje in drugi kraji, so tudi Opčine zaslovene kot prijazno letovišče. Asfaltna cesta, številne gostilne, letovišcarske vile, slikovita sprehajališča. Zunanja slika Opčin je povsem mestna.

Pa tudi važna železniška postojanka je na Opčinah. Precej dolgo sopiha vlak, okoler se z višine 300 m ne približa mestu. Obe železniki postajališči imata nenavadno živahen promet. Z vrha so nanizani terasni vinogradi, latniki, ki segajo mestoma do tržaškega osrčja.

Trebenska jama

Zanimanje gostov in letoviščarjev je posebej tudi okoliškimi podzemskimi jamam. Kakšne tri km od Opčin je znana jama pri Briščičkih, kakšnih osem km pa sloveča Trebenska jama. 318 m je globoka in nekoč so smatrali, da je najgloblja. Na dnu jame, ki je oblikovana po nadstropjih, pa šumi podzemska Reka, ki se valli sem iz Skočjanske jame in ki se izliva pri štanu v morje kot Spodnji Timav. Tako zvana Lindnerjeva jama je bila predmet dolgotrajnih raziskovanj za tržaške vodovodne svrhe. Trebence pa ne slovi le po svoji podzemski jami, ampak tudi po veliki lipi, kjer so bili v davnih časih važni pomenki vaških velmož.

Nabrežinski kamnolomi

Komaj dobro uro od Opčin imaš do Repentaborra. Tukaj si že v osrčju dragocenega marmornega pasu, ki se vleče od Devina sem. Ves ta kraški svet, ki je navlezeno ves pust, je prepoln kamnolomov in marmornega bogastva. Repentaborski kamnolomski predel ima šest jav. Avber nima svojega slovesa le po penecem se teranu, ampak tudi po krasnem črnem marmoru s sivimi lisami. V šempolaju lomijo rdečkast marmor, pri Samatorci je znan »kraški onks«. In tudi Nabrežina (Aurisina) je tukaj. Najznamenitejši so njeni kamnolomi. Že rimski sužnji so lomili nabrežinski marmor, ki ima svojo posebno vrednost zaradi krasnega svetlikanja. Po razpokah so razlivali vodo. Ko je zamrznila, so se skladi odlomili in zgrmili po posebni riži proti Sesljanu. V sesljskem pristanišču so nakladali marmor na ladje, ki so razvažale dragoceni tovor na vse strani.

Sijajno se je razvila Nabrežina po letu 1853., ko je stekla tod mimo južna železnica. Njen pomen je silno zrastle. Na zapadni strani z nabrežinske postaje je 640 metrov dolg in 20 m visok železniški prevoz. Kmalu sledi 10 m globoka skalna zaseka. Ko zdrzra železnica mimo, se ti odpre očarljiva slika sinjega morja.

Gorenjski kmetje morajo več pridelati

Nasvet kmetijskega strokovnjaka v kranjskem listu

»Povečajte posevek žita!« svetuje Heinrich Burgstaller v kranjskem listu in izvaja: Letos se je pokazalo, da je preskrba z žitom na Gorenjskem popolnoma nezadostna. Gorenjsko poljedelstvo ne samo da skoraj ničesar ne doprineše k prekrbi nekmečkga prebivalstva s krušnim žitom, ampak je celo zelo mnogo kmečkih gospodarstev, ki niti za lastno prehrano ne pridelajo dovolj.

Stanje, da si mora velik del kmečkih gospodarstev že v zimskih mesecih iskati karte za kruh zato, ker nima nobenega krušnega žita več, pravi pisec, je tujemu nevdružno. Gorenjsko poljedelstvo naj bi stremelo za tem, da bo vsaj delno, če že ne v celoti krilo porabo nekmečkga poljedelstva. Ni brezpogojno potrebno, da se razširi zasejana površina. V mnogo večji meri je treba skrbeti, da se dvigne donos na enotah površine. Po dosedanjih ugotovitvah se suče donos pri posameznih žitih okrog 10 stotov na hektar. To pa je nezadovoljivo, kajti niti zemlja niti podnebne prilike niso tako slabe, da ne bi mogli tega donosa povečati. V večini primerov se mora majhen donos pripisati le slabemu načinu obdelovanja, ki je marsikdaj pomanjkljivo. Kjer se uporabljajo slabi plugi, je zemlja preplitko zorana. Razen tega se je naredila pod orno plastjo trdna plast, ki ne propušta vode. Temu hočejo kmetje zdaj odopomoči s posebnim načinom oranja, z bifangi, da se more voda zbirati v razorih. Ti bifangi pa so neodgovorna potratna plodna površina. Približno četrtina površine ostane neobdelana in brez donosa, kajti v razorih nič ne raste. Poleg tega otežkočajo bifangi obdelavo, posebno žetev, in onemogočajo uporabo strojev. Zato se morajo bifangi izrebiti, kar se bo doseglo z uporabo modernih obračalnih plugov. Če se ne orje vsako leto enako globoko, tudi ne more nastati vorni zemlji trda plast, ki ne propušta vode. Če pa te ni, so tudi številni razori nepotrebni. Paziti je treba, da bodo orali kmetje precej globoko, da dajo koreninam več prostora in se morejo rastline bolje razvijati. Pri sajenju v globino pa je treba paziti, da kmet ne gre naenkrat pregloboko, da s tem

Rimski kamnolom je največji. Po 45 javah je v času največje zaposlenosti odmeval ropot vrtnih strojev; po neštetihih kle-sarnicah žaganje, oblikovanje orjaških marmornih komadov. Do 7000 kub. m so jih nalomili na leto. Pa je kamen prinesel Nabrežini slavno ime. Miramarski grad je bil zgrajen iz nabrežinskega kamna, pa tudi goriška stolnica, solkanski most in mlanska postaja. Krasna stavbna dela pove-ličujejo Nabrežino ter visoko vrednost nje-nega dragocenega kamna. Povojni razmah je njen pomen še povečal.

Kjer je stala Atilova palača

Okolica Nabrežine ima tudi svoj pomen. Komaj tri četrt ure od Nabrežine je od-daljen Sv. Križ, ki je znan po svojih ribičih. Nedaleč je tudi Prošek, ki slovi po svoji sijajni kapljici ter oljnih tortikjah. Posebno zgodovinsko važnost ima Gra-dišče, od koler je tudi krasen razgled proti morju. Domačin mi je pripovedoval, da je med Gradiščani ohranjena pripovedka, po kateri je bil zgradil tukaj svojo palačo zloglasni hunski kralj Atila.

Škratova čarodejna sila

V okolici Nabrežine pa sem slišal še dru-go pravljico, ki nam po ljudskem izročilu tolmači postanek kraških pojavov in bre-zen. Na dnu takšnega brezna ima čarodejni škrat svojo veliko pojedino. S svojimi hlapci zajema polento iz ogromne skled-e. Če se pa zgodi, da valijo pastreki kraško kamenje v brezno in da prileti kamenje v škratovo skledo, tedaj zabobni pod kraško zemljo, ki se v zamolčem prevalu vsa stresa. Pastirje doleti po škratovi čarodejni volji takojšnja smrt. Premiki zemeljskih skladov povzročijo potres. V nekaj trenut-kih še prejšnje brezno preoblikuje v kraški dol.

SMOLA

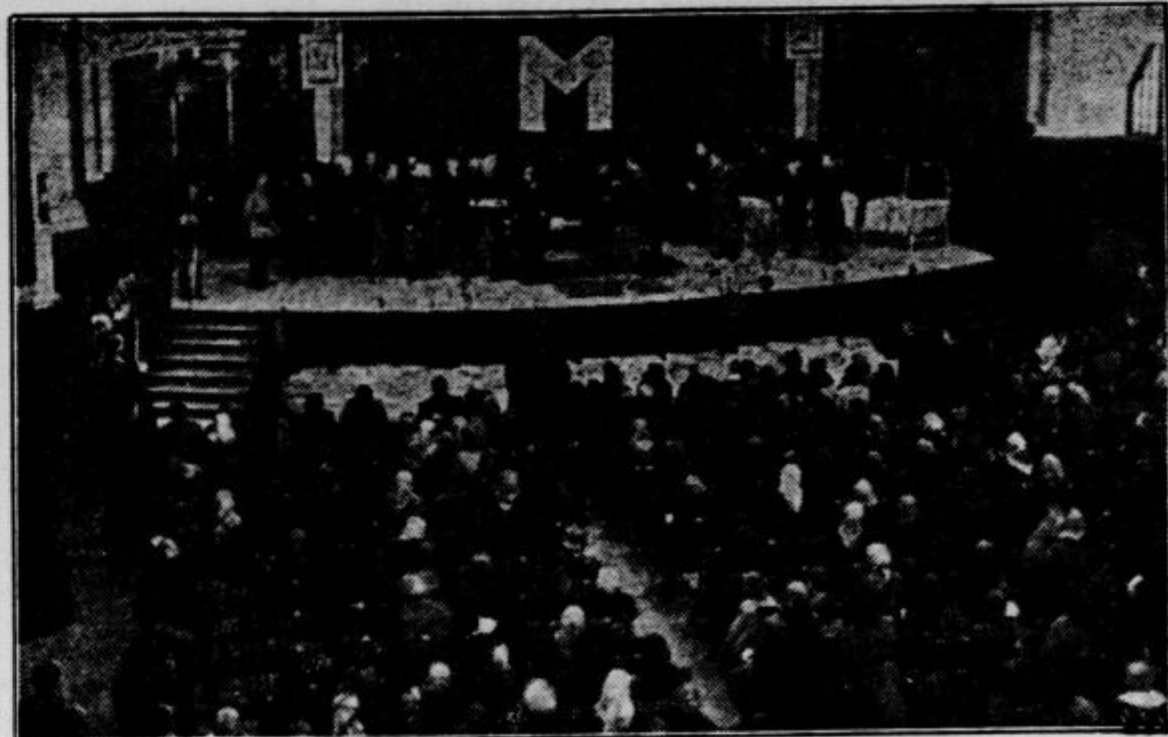
Janez ima zmerom smolo.

Prijatelj za vpraša: »Kaj pa ti je dal gospod za klobuk, ki mu ga je odnesel ve-ter pa si mu ga napaj prinesel?«
»Klofuto, ker sem nanj stopil, žalostno razodene Janez.

Obdaritev v Novem mestu

Novo mesto, 27. decembra
V sredo dopoldne je bila ob 9. v Prosvetnem domu slovesna proslava dneva ma-tere in otroka, ki jo je priredil borbeni Fa-sijo ljubljanske provincije. Proslava so pris-tovovali tudi predstavniki vseh novomeških vojaških in civilnih oblasti s poveljnikom soške divizije generalom Eksk. Federicom Romerom na čelu.

Politični tajnik g. Varini je proslavo otvori-l, nato pa je imel okrajni civilni komisar g. dr. Ottone Griselli daljši govor o pomenu prireditve. Duce je že od začetka posev-til največjo skrb materi in otrokom. V sim-boļu materi in otroka se identificira v dru-žini vse tisto, kar je temelj vsake zdrave družbe in kar je simbol najsvetejših načel. Darove, ki vam bodo razdeljeni, je rekel zbranim materam in otrokom, vam pošilja Duce. V imenu Duceja vam torej podajam simbolični dar za večji in čim bolj bratov-ski spozoraz ter vam obenem izražam svo-je najiskrenejše čestitke.

Proslava devetega Materinskega in dečjega dne v Ljubljani: Eksk. Visoki Komisar med svojim govorom materam in otrokom v dvorani Pokrajinskega Dopolavora Oboroženih Sil

Dostavljanje živilskih nakaznic

Ljubljana, 27. decembra.

Zaradi naglega dostavljanja živilskih nakaznic za mesec januar so bila pred prazniki objavljena navodila, vendar pa nekateri še vedno ovirajo to zamudno delo ter zato drugi ne morejo dobiti živilskih nakaznic dosti naglo. Za mesec januar je izdana namreč samo ena vrsta živilskih nakaznic, za ročne in težke delavce pa so po-sebne dodatne nakaznice, in sicer so živil-ske nakaznice za ročne delavce manjše, za težke delavce večje. Na vsakem potrdilu, ki ga podpiše prejemnik živilskih nakaz-nic, je označena dodatna nakaznica za roč-nega delavca z rimsko številko I, za tež-kega delavca pa z II. Posebej opozarjamo, da dobe gospodinjke, gospodinjске pomoč-nice, postrežnice, natakariji in natakaričice po največji odredbi samo navadne živilske nakaznice brez kakršnih koli dodatkov, ker jih nova odredba ne smatra več za ročne delavce. Najtežji delavci bodo zaenkrat do-bili samo dodatke težkih delavcev, šele meseca januarja bodo pa dobili še ostanek dodatka, ki jim pripada.

Smrt v prepadu

Trst, 27. decembra

V jutru pred božičnimi prazniki so ka-rabinjerji z Bazovice po telefonu zaprosili poveljstvo tržaških gasilcev pomoči. V glo-boko, težko dostopno jamo, nedaleč od Ba-zovice je po nesreči padla 17letna Doro-teja Metlika in na mestu obležala mrtva. Reševalci so s svojim vozom takoj prih-teli in pod vodstvom poveljujočega oficirja začeli s potrebnimi ukrepi, da izvelečo truplo nesrečne mladenke. Od kraja pa je njihovo prizadevanje ostalo brez uspeha, ker niso imeli na razpolago potrebnih le-stev. Zato so morali alpince poklicati na pomoč in po njihovi intervenciji je po dol-gotravnem naporu vendar uspelo spraviti truplo na plan. Mrtvo Dorotejo so prepe-ljali v mrtvašnico na domačem kopaljšču, kjer se je, potem, ko je sodna komisija izvršila obdukcijo, ob veliki udeležbi občin-stva izvršil pogreb.

Delavci, zaposleni pri javnih gradbenih delih, dobe izplačano razliko

Ljubljana, 27. dec.

V Službenem listu od 24. dec. 1941 je bila objavljena odredba Visokega komi-sarja za Ljubljansko pokrajino, s katero so bile z veljavnostjo od 17. okt. 1941 do-ločene za delavce, zaposlene pri javnih delih, katera izvršujejo bodisi zasebni stavbni podjetniki ali pa državne in sa-moupravne ustanove v lastni režiji, na-slednje minimalne mezde:

1. za navadne delavce do 18 let staro-sti Lire 2,40, nad 18 let pa Lire 3,20 na uro;
2. za kvalificirane delavce (zidarje, te-sarje itd.), zaposlene do 1 leta v svoji stroki, Lire 4, z več kot enoletno zaposil-tvijo v svoji stroki Lire 4,50 na uro.

Ker je večina delavcev zaradi prekini-tve dela že odšla na svoje domove, opo-zarjamo vse delavce, ki so bili zaposleni pri javnih delih, da takoj sporoče z na-vadno dopisnico svojim bivšim delodajal-cem točen naslov, na katerega jim bo de-lodajalec nakazal pripadajoče zneske. Kdor pa ne ve za točen naslov delodajal-ca, naj sporoči podatke, kolikor jih ima, Pokrajinski delavski zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22, in bo PDZ zanje ukrenila potrebno, da bodo dobili pripa-dajoče zneske izplačane.

Degoni živine

Prehranjevalni zavod Visokega Kom-sarijata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu dele degone za klav-no živino:

- v ponedeljek 29. t. m. v Crnomlju za govedo in svinje;
- v ponedeljek 29. t. m. v Novem mestu za govedo in svinje;
- v torek 30. t. m. v Veliki Lokj za govedo in svinje;
- v torek 30. t. m. na Vrhniki za govedo.

PO BOŽICU

Minilo je nekaj dni. Prijatelj vpraša Miha, kako je zadovoljen s svojim bo-žičnim darilom.

»O, ne moreš misliti kako dobičkanosna sta moja trobenta in boben!« navdušeno odvrne Miha. »Vselej, kadar začnem bobnati, ko mamica pripravlja kosilo, mi o-liro, da neham. In ko po kosilu leže očka na divan, začnem trobiti, pa zaslužim kar dve liri!«

Dr. I. C. Oblak:

Iz „Knjige spominov“

Zabavni odlomki iz poglavij: »Izza študentovskih let v dobi »Rokovnjačeva in »sudskega prisluskovanja« in iz poglavja »Ko sem pisal kritike...«

Kot študent na Dunaju — dasi absolutno »klavirske šole nepozabnega prof. Hoffm-stra, s katerim sva se mnogokrat pogovar-jala o slovenskem glasbenem življenju (do-bro se še spominjam, kako se je zavzemal za Benjaminja Ipavca, češ, glej, to, kar vam je dal Ipavec, je solidno, iskreno in pošte-no dano od sebe, to kar je znal, ker se ni šopiril s tujim pavjim perjem) in dasi eden redkih učencev, ki jih je učil prav tako ne-pozabni naš Matej Hubad harmonije (bili smo samo štirje kot prvi slušatelji harmo-nije, ki se dosihmal sploh ni poučevala v Glasbeni Matici kot predmet), sem se žal v tem vseh skušnjav polnem mestu le bolj malo zanimal za glasbo in gledališče: bila so to morda moja najbolj nerodna leta — hvala Bogu, bili sta samo dva — Na Du-naju, kjer sem sicer opravil svoj prvi juri-dični državni izpit, smo le bolj »spoznavali življenje«, to se pravi: bolj krokarili. Jaz kot jurist pa sem zahajal — Bog ve iz ka-terega razloga in slučaja — skoraj sleherni večer med tehniko v IV. okraj (Favori-ten), kjer se je dalo menda bolj imenito kroc-kati in menda tudi cenjeje in boljše ži-vo (tudi dr. Švigelj in Lipe Gorup sta bi-la večinoma med njimi). Takole zvečer se je v Sackstrasse »Pri Serguju« (posvojenovo v gostilno »Pri Tušcu«) v Favoritnici začelo že bolj proti jutru pa smo se znašli kje v bližini Hermalserguntla potem ko smo ab-solvirali »Plavo kuglo«, kavarno »Goranke« na meji prvega okraja, »Plazivca« (Kaffe

Schleicher) v prvem, po možnosti še »Fin de Siècle« že blizu slavnega Hermalsa, kjer smo bolj od daleč gledali v zgodnjih urah Govekarja in njegovo visoko bolj eksklu-zivno literarno družbo, če nisimo že ali še poprej zajadrali med demokratke v kavarno »Pollermann«, kjer je zjutraj Devica Mari-ja iz naspoti stoječe cerkve »Maria Treu« žalostno gledala na to, kar se je v tej ka-varni godilo: Tam je imel svojo korono (Z-gorsicem, Nagodetom, predsednikom »Slo-venije« in drugimi takimi tiči) Ivan Ora-žen, ki je sedel s svojo družbo včasih kakor v kaki trdnjavi, obdan s krogom pivskih steklenic, položenih v lepem redu kar po tleh; tu je hrulil mladi Hribar razne du-najske »pilharje« največ z besedo, včasih pa tudi z dejanjem. Kadar nas je zaneslo v bližino »zveste Device«, se je romanje po navadi končalo v jutrnjih urah na policijs-kem komisariatu, kjer se je obravnavalo o kaljenju nočnega, bolj jutrnega miru, o razbitih šipah in včasih tudi o počenih kamenitih namiznih ploščah. Zato Poller-mann ni bil vsak dan in za vsakega in smo rajši na ekspediciji iz Favoritnice skico »Pecirke« v gosjem redu obšli kakega slo-venskega kostanjarja ali se ustavili pri ka-kem »Würstelmannu« na klobasio in po-žitek brinjevo, ki nam je bil po vsem tem, kar smo imeli že v sebi, prav posebno po-treben ali pa tudi ne: ko je bil že bel dan, smo v kakem »checheru« na »Währingerlei« pili belo kavo, kar pomenja za navadne de-

lavne ljudi zajtrk, za nas pa je bila prav za prav večerja, kajti po tem zaužitku smo šli po navadi vsak v svojo »brlog« spat.

Ko smo se zbudili, so po navadi že gore-le luči, in sem hitel v kavarno »pri Bee-thovnu« spat na večerno kavo, ki je bila prav za prav zajtrk; takole okoli polnoči pa smo spet »kocisli« s tehniko v Favorit-nerici. Prav za prav je bilo to prav prijetno vsakdanje romanje, ki je izpolnilo ravno tisti kos dneva, ki ga nismo prosпали; zato je bilo res prav malo časa še za teater ali kaj podobnega — za univerzo in študij pa celo ne! Spominjam se še, da me je ne-koč podnevi prišla obiskat na posteljo go-spodinja, češ da je 14 dni pri njej stanuj-cem, pa da bi me rada enkrat videla, kak-šen da sem (kvartir je bil namreč zaaral moj tovariš in sem se jaz noko noč z njim veselil). To mi je zbudilo vest in sem nek-oliko odnehal, tako da sem šel nekoga dne namesto spat celo podnevi pogledat na uni-verzo, da bom vsaj vedel povedati v Ljub-ljani, kakšna da je, saj smo šli sicer k »Al-m« Matero samo še vsak mesec enkrat po denar, ki je prihajal na univerzo k portir-ju, tako da ne morem ravno reči, da nisem bil tudi študent univerze na Dunaju. Pre-davanja pa tudi enega nisem slišal prav ta-ke kakor oni juristi ne, ki so ostali rajš; lepo doma na Slovenskem in so prišli na Dunaj samo opraviti izpit. Seveda to ni m-glo dolgo teči tako dalje. Ko se mi je »pe-srečilo« to besedo je treba dobesedno vzeti, napraviti prvi pravnozgodovinski izpit, ki ni tako težak, sem uvidel — kakor mnogo drugih — da s takim študiranjem kakšno je bilo na Dunaju doslej, ne bom daleč prišel. Uvidel sem, da sem za zapeljivi, ne-soladni Dunaj nekoliko preslal, premalo odopen zoper razne dunajske skušnjave, ali kako bi se izrazil, Zato sem se prečel v

sojdnjejše mesto, v Gradec, kjer se je dalo hočeš nočeš morati bolje študirati. Kakš-na razlika med Dunajem in Gradcem! Ko se je na Dunaju življenje v večernih urah komaj dobro začelo, je bilo v Gradcu že vesaj konec kakor v kaki vasi, tako da ti g preostalo drugega, kakor iti spat ali se pa iznoretiti podnevi, kar pa nima nobenega pravega čara. Tudi dvomim, da bi bili gra-dški policajci to, kar smo počenjali na Du-naju, ponoči v Gradcu podnevi mirno gla-dali, tudi občinstvo ne.

V solidnem Gradcu sem se spet spomnil, da sem bil nekaj učence Hoffmeisterov in Hubadov, da sem bil tudi »Zadružan«, ki sem kot tak pisal in celo komponiral. In tako sem prišel v Gradcu do teatra.

Tedaj je bilo v Gradcu gledališče ravno na višku: bil je direktor širokopotezni, skoraj slavni Puschian: prvovrstne moči, prvovrsten spored (drama: Gertrude Rich-ter, Therwall itd., opera: Pennarini, Kosta, Jessen, Rhoden i. dr.) Program: cel Wagner-jev Nibelungenring, Tristan in Parsival, Meistersinger so šli vsi v eni sezoni preko graškega odra tudi z raznimi prvovrstnimi gosti (Winkelman z Dunaja i. dr.).

To me je zvelklo v gledališče, ki me je tako navdušilo, da sem napisal nekaj fe-letonov za »Slov. Narod« pod naslovom »Gle-dališko pismo iz Gradca«. Kot iznajdljive-ga študenta pa me je navdahnila misel: če že pišeš o gledališču, zakaj ne bi poleg pi-ševke honorarja, ki ti ga nakaže Malovrh iz Ljubljane, ne hodil bolj pomeni ali celo za-stojni v gledališče? In sem lepega dne prelo-žil članka v nemščini in jih predložil Puschianu.

Ai bi ne bilo mogoče itd. Puschian mi je kar pošteno obratno dal vedeti: zakaj da se

nisem že poprej oglasil in mi je še za tisti večer nakazal dva zastojnska sedeža, enega za dramo na Franzensplatzu in drugega za opero na Ringu. Tako sem postal menda prvi oficijelni poročevalec — pa menda tudi zadnji — o graškem gledališču za »Slovenski Narod«. Moje veselje je bilo naravnost preserno: štemano in veselo sem jo mahal dostikrat isti večer kar v obe gledališči: eno dejanje sem poslušal v drami in če me je kaj uščinilo, sem smuknil v opero, kjer sem poslušal drugo dejanje, ali pa: če se je končalo eno gledališče poprej, sem prav g tovo vsa: k zadnjemu dejanju prišel v drugo. Seveda me je par tovarišev zavida-lo in občudovalo obenem, češ: ta pa zna! Ne vem pa, če sem potem za »Narod« na-pisal še kako poročilo... Zdi se mi, da no, ker sem se med tem moral pripravljati za zadnji izpit. Toda s tem sem dobil dosti vplogleda v gledališko življenje, literaturo in glasbo.

Ko sem se vrnil iz Gradca leta 1901 kot absolutiran jurist v Ljubljano, me je takoj naprosil intendant Govekar, naj prevzamem gledališko kritiko za »Slovenski Narod«, češ da je treba nove metle. Nastopil sem kot »homo novus« in povzročil že s prvim svojim nastopom — če smem rabiti za najh-no zadevo razmeroma veliko besedo — pra-vo revolucijo, saj sem imel po dvehletni iz-kušnji v Gradcu čisto drugačno merilo.

Govekar me je takoj še pred prevzemo kritike opozoril, da absolutnega merila ne bom smel uporabljati, da ne smem preveč primerjati naših umetnikov z graškimi, ka-terih večina je medtem že avanzirala na dvorne deske na Dunaj, da se bom pač mo-ral prilagoditi domačim razmeram, sicer da bom že videl in doživel »hudiča namalno-ga«. Pa sem jih kmalu videl še več in ne

Opozarjamo naše čitatelje, da izide novoletna številka „Jutra“ dne 31. decembra zvečer.

Prosimo cenjene inzerente, da to upoštevajo; oglasi se sprejemajo do 1/2 ure istega dne!

Kronika

Promocija. Dne 23. t. m. sta bila promovirana na zagrebški univerzi Budić Zdenko in Boris Vidmar, oba iz Ljubljane, za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

V Dalmaciji bodo pritegnili 56.000 hektarov nove zemlje obdelavi. Ko je bila Dalmacija priključena Italiji, so se pristojna oblastva takoj začela zanimati za vprašanja, kako bi se obsežne pokrajine, v katerih prevladujeta močvirje in malarija, pridobile poljedelstvu. Kakor poročata »L'Echo di Roma«, se bodo v doglednem času dobrih 56.000 hektarov zemlje jugovzhodno od Zadra, kjer so velika močvirja okrog Vranskega jezera, največjega v Dalmaciji, začela velika osuševalna dela.

Proizvodnja metana iz odtoknih kanalov. Mestni svet v Milanu se ukvarja z načrtom, ustanoviti tovarno, ki bi proizvajala tako zvan biološki metan. Načrt se je porodil sprito dejstva, da potreba po metanu stalno narašča. Tovarna bi prestrela vodo iz odtoknih kanalov mesta, prav tako pa bi prevzemala tudi vso drugo nesnago na področju Milana. Prvi del načrta bi se dal izvršiti že v enem letu, kar bi se do 2 do 3 tisoč kubičnih metrov plina na dan. Pozneje pa bi dnevna proizvodnja narasla na blizu 30.000 kubičnih metrov, torej na količino, kakršna bi ustrezala potrebam Milana v prvi dobi po vojni.

Čudežna rešitev treh otročev iz ognja. Zgodba, o kateri poročata turinški dnevnik »Stampa Sera«, se je v resnici zgodila v takih okoliščinah, da bi se skoraj dalo govoriti o čudežu. Kmet Giovanni Dotta iz Merla v okolici Mondovja si je še pozno zvečer v hlevu dajal opravka, da bi pripravil nekaj orodja za delo prihodnjega dne. Pri tem je opazil, da mu neka priprava manjka, in v prepričanju, da si jo je za igrarico izposodil eden njegovih otrok, je stopil v hišo, da pogleda. Nekaj prej je mati v izbi spravila v posteljo troje svojih otrok, 5 letno Aneto, 7 letno Marijo in 8 letnega Alojzija. S svetilko v roki je stopil v sobo, a ko je odprl vrata, mu je bušil v obraz oster, gost dim. Del postelje, v kateri so kljub zadušljivemu dimu brezskrbno spali otroci, je bil ves v plamenih. Dotta je planil k ležišču, pograbil najmlajšo v naročje, ostala dva pa napol odnesel, napol odvlekel z nevarnega kraja. Na srečo plameni otročev še niso bili zajeli, a samo golemu naključju, da je mož za trenutek zapustil svoje delo, gre zahvala, da so ostali živi in zdravi. S pomočjo sosedov je Dotta kmalu udušil ogenj.

Smrten padeč iz vlaka. Pri kraju Soave ob železniški progi Milan-Benetke so našli na železniškem nastipu truplo 49-letnega delavca Vincenca Buste iz Bergama. V ponedeljek zvečer se je peljal z vlakom po opravkih. Ko je v temi iskal prostora po vagonu, je po nesreči odprl vrata na stopnice. Padel je z drvečega vlaka na nastip in si ob betonskem oporniku prebil lobanjo.

Tat, ki se mu je oglasila vest. Pred božičnimi prazniki se je pomožnemu zupniku Baziliju Pontiju v župniji sv. Andreja v Milanu pripetila nerodna, razburljiva stvar. Nekdo mu je odnesel iz župnišča 10 hranilnih knjžic, ki so se skupno glasile na 78.000 lir in so bile deloma njegova last, deloma pa lastnina vernikov, ki so mu jih bili zaupali v varstvo. Zadevo je takoj prijavil policiji, ki se je brž odpravila na zasledovanje drznega tupa. Nihče pa ni priskoval, da bo okradeni duhovnik tako naglo in v tako svojestranskih okoliščinah dobil knjžice nazaj. Za zaključek devetdnevne, ki jo je s svojimi verniki opravljal za božič, si je izbral pridigo o dobroti in plemenitosti, ki približa v slahernem in se v še tako izgubljenem človeku oglašajo kot klic vesti. Ko je po opravi odhajal iz cerkve, pa je pred vrati svoje pisarne našel zapet zavitek. Pobrati ga je, hlastno odprl — in v njem je res našel 10 svojih knjžic, zraven pa listek z besedami: »Neznanec, ki se kosa grdega dejanja, prosti dobrega duhovnika odpuščanja in mu vrača, kar je ukradel.« Kakor pripoveduje, je pomožni zupnik Bazilij Ponti v resnici vzoren duhovnik. Sklenil je roke k molitvi, da se bogu zahvali za njegovo dobroto in ga hkratu naproši, naj tatu izbrše greh.

Osel mu je požrl tisočake. Nekemu kmetu v okolici Pavje se je za trenutek nasmehnila sreča — izkupil je 8000 lir, vsoto, kakršna je bila redkokdaj pri hiši. V strahu, da mu kdo ne izmakne premoženja, je hodil okrog in iskal primerne

kotička, kamor bi tisočake dejal na varno. Nazadnje mu je prišlo na um, da je bankovce skrll pod kup sene v kotu hleva. Razume se, da nikomur v hiši ni črhnil o tem, kam je vtaknil denar. — Ko je drugo jutro, vesel dobrih uspehov, malo polezel, je žena odšla po privajenih opravkih. Prva njena skrb je bila, da nakrmi osla v hlevu. Ko je čez čas gospodar vstal in na tihem pogledal za svojim zakladom, je na grozo opazil, da niti kupa sene niti bankovcev ni več. Nesrečni osliček je bil medtem denar med senom že zdavnaj požrl.

Kritika in čitačje občinstvo sta sprejela letošnje Vodnikove knjige izredno pohvalno in navdušeno. Glas gre po deželi, da je Vodnikova družba tudi letos častno izpolnila svojo nalogo in svojim članom pripravila izbran knjižni dar. Zato brž vsi v prosvetni tabor Vodnikovcev!

Kupujem vse kože divjačine, lisice, dihurje, vidre, kune itd. po najvišji dnevni ceni. — Kožuvarna Danilo Predalič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18. (—)

Gospod! Vaša gospa še nima »Gospodinskega koledarja« za leto 1942. Zelo jo boste razveselili, če ji ga podarite kot novoletno darilo. Dobi se v knjigarni Tiskovne zaluge v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. (—)

IZ LJUBLJANE

Nenadna sprememba vremena. Na božični dan in na Stefanovo je bilo še dokaj toplo, v noči na soboto pa je pritisnil občuten mraz. Toplotna razlika od peka na soboto je znašala več kakor 10 stopinj. Medtem ko je v petek znašala najvišja temperatura 1,6° nad ničlo, je v soboto zjutraj kazal termometer že 9° pod ničlo. Pozneje je sonce nekoliko ogrelo ozračje. Močna burja na Stefanovo popoldne je sem in tja prinesla tudi kako snežinko, resneje pa se je sneg ponujal v sobotnih jutranjih urah. Okolno pa je prehladno, da bi moglo v večji meri snežiti. Barometer pada in je verjetno, da bo do novega leta zasnežen tudi severozahodni del naše pokrajine.

DANES „VESELI TEATER“ ZADNJE TRI PREDSTAVE ob 14.30, 16.30 in 18.30

»Zegnanec« v Štepanji vasi. Po starem običaju so imeli tudi letos na Stefanovo v Štepanji vasi cerkveno slovesnost, kjer so se lastniki konj priporočili svojemu patronu, Stari furmanskim prazniku je že marsikaj izgubil na svoji pravičnosti, vendar ga starejši rod še vedno praznuje po utrjenih običajih. Majhne, iz lesa izrezljane ali iz lovice narejene knjičke prinesejo ta dan v cerkev k blagoslovitvi, da potem te svetinje vse leto varujejo živino pred boleznijo. Tudi sol blagoslovljajo na Stefanovo. Včeraj je bil št. Janž, ki je pomemben posebno za naše vinorodne kraje. Ta dan prinese kmetje k blagoslovitvi vino in obiščejo svoje vinske gorice. Danes je dan mladine — praznik Nedolžnih otročev. S tepežkanjem si bodo otroci izročili darov, zlasti božičnih dobrot, če jih je kaj ostalo.

Nekaj nesreč. S sekro jo je skupil po glavi mehanik Joško Tičnik iz Ljubljane. 17 letni kurjač Ivan Rebolj iz Trnovca je padel po stopnicah in si zlomil levico. 21 letnega hlapca Jožeta Zihlerja iz Štepanji vasi je prašič ugriznil v levico. Na cesti je padel in se potolkel po obrazu 54 letni pasar Karel Pušnik. 30 letna posestnikova hči Marija Levstikova iz št. Jurja je padla z lestve in si zlomila desnico. Pri sekanju drv si je poškodovala levico 18 letna služkinja Marija Rozmanova iz Ljubljane. Z motorja je padel 20 letni delavec državnih železnic Jože Ježek z Dobrove pri Ljubljani. Zlomil si je desnico. Posestnikova žena 55 letna Veronika Hrvatova iz Krke je pala v domači hiši in si namolila desnico. Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Svojce v Ljubljano pristojnih padlih vojakov blvshe jugoslovanske vojske vabi mestni vojaški urad, naj mu najkasneje do kraja tega meseca sporoče, imena padlih vojakov, njihove rojstne podatke, njihovo vojaško edinicno ter dan in kraj njihove smrti. Pismena ali ustna sporočila je treba oddati na Ambroževem trgu št. 7-I., soba št. 6.

dobro postrezi, stalen gost ti itak ne uide in požre vse, kar mu predložiš. In vendar je bilo lušno!

Tako se je torej z mojim nastopom kot kritika naš zbor zenačrt »poklerikalne« in streljal name iz »Slovenčevih« strelskih jarkov. Bil je to prvi top, ki se je sprožil. Dejal bi, artilerijska priprava za vojsko. Bog ve, kje so umetniki tako hitro iztaknili, kdo je ta — ali pa jim je Govekar sam to povedal, bog ve zakaj. Iz kljubovalnosti in ker se mi je za malo zdelo, sem se potem podpisoval kar s polnim imenom. Pa sem kar kmalu potem dobil — tako indirektno po »privatni pošti« obvestilo nekega basista, ki mi je napovedal: če ne bom pustil pri miru njegovega »svetovno znanega« basa, se bom z njim osebno seznanil. Kako seznanil, sem si lahko sam mislil. Iz previdnosti in zaradi okolnosti, ker je bil ta basist precej zajeten in krepak mož, sem mu na cesti v velikih ovinkih izogibal. Za vsak slučaj pa sem si kupil prav debelo izprehodno palico, ki so bile tedaj sploh v modi...

Kmalu nato sem se seznanil od te strani tudi z dramo. Tako sem v neki kritiki našemu slavnemu Verovšku (Bog mi ta greh odpusti, saj on mi ga ni), očital da je bil v neki vlogi bolj nesiguren in da je »plaval«, ker pač vloge ni dovolj preštudiral. Pa sva prišla s tovaršem Lucetom, s katerim sva tedaj skupno prisluskovala pri

U— Odslek za oblačilne nakaznice mestnega urada zaradi nujnega notranjega dela ne more more sprejemati strank v torek in sredo 30. in 31. t. m. Zato naj ta dva dneva ljudje ne hodijo s svojimi željami v odslek za oblačilne nakaznice, ker ne bi nič opravili.

U— Za knjižnico bolnikom na kirurški kliniki v Ljubljani je lepo število izbranih knjig leposlovne vsebine darovala tudi gospa Borštnar Zora, Mivka 27, v Trnovem, Ljubljana, za kar se ji predstojništvo klinike najlepše zahvaljuje.

U— Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč so darovali: učenke 3. razreda II. dekl. mešč. šole v Sp. šiški (Bežigrad) 70 lir; Strelski klub po g. Cemažarju 1000 lir; g. Hubert Repovž iz Ljubljane 300 lir; uslužbenci Higijenskega zavoda v Ljubljani na krsto blagopokojne gospe Jelene Kajzelj, matere tovariša g. dr. Vladimira Kajzelja 243 lir; uslužbenci Narodne banke v Ljubljani kot božični prispevek 159 lir; neimenovani po g. dr. Fetičihu Otonu 100 lir; ga. Boža Vrhunčeva iz Ljubljane 100 lir Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

U— Zamenjan nahrbtnik. Gospod, ki je v torek 23. decembra ob 6. zvečer v vlaku zamenjal nahrbtnik damskega perla in živil, izstopil na dolenskem kolodvoru in prenočil pri vratarju. Se poziva, da ga vrne Zrinjskega 6/I. kjer dobi svojega.

U— Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote ob 20, do ponedeljka ob 8. mestni višji zdravnik dr. Fran Ciber, Stefanova ulica 7, telefon 36-41.

U— Zadnje tri predstave božičnega programa v »Veselim teatru«. Samo še danes ob 14.30, 16.30 in 18.30 predvajamo naš božični spored, ki ga je publika sprejela zelo pohvalno. Kdor ga še ni videl, ima še danes priliko ogledati si ga. Na sporedu: akrobatika, petje, čebelarstvo spomni, skeči, božična prigoda itd. Nabavite si vstopnice že v predprodaji pri dnevni blagajni, ki posluje danes od 10. ure dopoldne neprekinjeno do večera. Uprava.

U— Nov domesetnik tečaj italijanske jezika na realni (Vegova ul.) za začetnike (3 ure tedensko) in nadaljevalni tečaj za naprednejše učence (2 uri tedensko) se prične po Novem letu. Vpisovanje in posnizila dne 2. in 3. januarja od pol 7. do 7. ure zvečer v pritličju, vhod čez dvorišče. (—)

Iz Tržaške pokrajine

Nenadna smrt ugledega slikarja. V Bolonji je nenadno umrl akademski slikar Raffaele Vitiello, ki je pred vojno živel tudi v Trstu in imel tu mnogo prijateljev in znancev. Po nesreči je padel, da si je zlomil nogo. Rana je bila sicer težka, vendar izprva ni kazalo, da utegne nastopiti najhujše. Pridružila pa se je notranja krvavitev, njegovo stanje se je naglo poslabšalo in v kratkem je podlegel. Raffaele Vitiello je tudi po vojni razstavljal v Trstu, zlasti svoje beneške motive, in je ponovno dosegel prav lep uspeh.

Umrlj so v Trstu: 73letna Viktorija Roman, vdova Presan, 48letna Ivana Ojo, poročena Jerman, 57letna Katarina Katnik, vdova Gaspari, 64letna Viktorija Marušič, vdova Gross, leto dni stara Marija Tuljak, 59letni Josip Kosmin, 61letna Josipina Pertot, poročena Clama, 20 dni stara Lilija Glavina, 11 mesecev stara Marija Pija Tosti in 14 dni stara Livija Jerkič. Na oklicih so pari: kolara O'mar Cerkenk in garderobarka Ivana Mikuc, delavec Karel Giuliani in zasebnica Ana Skabar, šofer Jeremija Vizzone in zasebnica Marija Kumer.

Iz Novega mesta

Novomeški božični prazniki. Že dolga leta ni bilo vreme tako naklonjeno božičnim praznikom kakor letos, čeravno so vremenski preokoli preokovali občuten suh mraz. Na božični večer je topelcer kazal kar štiri stopinje nad ničlo in tudi do polnoči ni nastopil otrežji mraz. Na božič sem tudi ni padlo živo srebro pod ničlo, čeravno je bilo jutro izredno jasno in vedro in je ves božič prevladovalo prav toplo pomladniško sonce. Proti 22. uri pa je prišla pihati prav mrzla severovzhodna burja, ki je porobila nebo, tako da se je proti 23. vidi prava ploha, med katero so tu in tam naletavale drobne snežinke. Proti polni zjutraj pa je burja spet razpršila oblačila in nebo se je zjasnilo, s severovzhodnikom pa je nastopil tudi občuten mraz. Na Stefanovo zjutraj je padlo živo srebro kar tri stopinje pod ničlo in vse ulice in ceste so se zaradi nočnega deževja in nastopivšega mraza spremenile v prava desaljšča in prebivalci že dolgo niso pomnili tako hude poledice. Mrzla burja je trajala tudi še vse dopoldne, popoldne pa se je umerila in je tako tudi na drugi praznik vladalo celo popoldne krasno sončno vreme. Božič sam pa je prebivalstvo prosilavče prav skromno. Edina prava pomladnica se je vršila popolnoči v kandijski bolnici. Na sveti večer so družbe ob jasličah prosilavljale praznik rojstva Boga-človeka. Na Stefanovo pa so se meščani podali v okolico in iz vseh znanih

sodišču »kao sudska prslušnika« ali bolj imitirno rečeno: kot avskultanta in skupaj študirala za neki rigoroz, v gostilno k Perlezu. Tam je nedolgo od naju neopažen sedež Verovšek. Imel ga je nekoliko pod kapo in je začel preko miže pravi najini takle samogovor ali bolje: nagovor, ki ni bil prav nič defenzivnega značaja in ki se je tikal več kakor očitno moč nedavne kritike »Ti prekleti zelenec, hudičevi, ušivi, kaj jaz da sem plaval, ti boš mene učil študirati vlogi! Daniletu reci, da plava, hudič smrkavli! Jaz da plavam? Sem bil že igralec in umetnik, ko si bil ti še moker za ušesi! Ti boš plaval, hudič neumni, če te prijem po lufti! In prav po sodniško upoševajoč in razlogujoč, ad 1. da je Verovšku voin vodno bolj breznačrtno lezlo v glavo, ad 2. da je vse kazalo, da bo premaknil svojo fronto izza svoje miže proti najini in ad 3. ne v zadnji vrsti, da je v primeri z nama bil naravnost atlet, ki bi naju v slučaju masovnega spopada, če bi se Luce pridružil moji fronti, premlati oba, sva se z Lucetom spričo preteče ofenzive »pregrurala« in zapeljala svojo barko v mirneje vode, kjer ni »plaval«, vedrila in oblačila le preveč domača umetnost z ravno takimi umetnjakariji — to se na kratko povabi: pobrala sva šila in kopita in se preselila v drugo oštarijo, zlasti še, ker sva bila brez vsakega defenzivnega orožja. Palice sva pozabila doma, v peštah pa nisva bila kaj... Sploh me je Verovšek težko gledal, ker sem bolj obratjal kot igralca Danila vsaj v

Narodno-socialistična stranka na Gorenjskem Organizacijske preureditve se pričenjajo z Novim letom

O izgradnji narodno-socialistične stranke na Gorenjskem poročata celovški dnevnik v božični številki: Novi gauletter dr. Rainer je z veljavnostjo od 1. januarja 1942 odredil, da se na Gorenjskem zgradi narodno-socialistična stranka. Za okrožnega vodjo v Radovljici je postavljen dr. Franc Hradetzky iz Smohorja, za komisaričnega okrožnega vodjo v Kranju je postavljen Leo Kuss iz Celovca, za komisaričnega okrožnega vodjo v Kamniku pa Vilhelm Pilz iz št. Vida ob Glini. Občine Guštanj, Prevalje, Mežico in Crno je gauletter podredil okrožnemu vodji v Velikovecu, občino Dravograd pa okrožnemu vodji v Vošperku. Obnemem je gauletter poveril okrožnemu vodji dr. Francu Hradetzkiemu v Radovljici celotno vodstvo Koroške ljudske zveze na Gorenjskem. Komisaričnima okrožnima voditeljema v Kamniku in Kranju je poveril vodstvo Koroške ljudske zveze v njihovih okrožjih. Wilhelm Schick, ki je kot zvezni vodja izvršil organizacijo Koroške ljudske zveze na Gorenjskem in je s tem izpolnil svojo nalogo, je bil poklican k gauletterju v Celovec, da bo izvrševal širše in večje naloge. Celovški dnevnik objavlja življenjepis novih okrožnih voditeljev in pravi, da je dr. Franz Hradetzky po rodu iz Celovca in

izletniških gostin in odmeval vse popoldne prešeren smeh in petje.

U— Ustanovitev poklicne gasilske čete. Po vzoru drugih večjih mest je bila tudi v sedežem v Novem mestu ustanovljena poklicna gasilska četa za novomeški okraj. Organizacija te gasilske čete je bila poverjena dvema italijanskima gasilcem, katerima je bilo dodeljenih še 12 gasilcev z raznih gasilskih čet novomeškega okraja. Za te gasilce so bili preurejeni prostori v mestnem gasilskem domu, kjer bodo imeli skupno stanovanje in svojo kuhinjo, razen tega pa bodo tudi prejemali stalno mesečno plačo.

U— Rdeči križ poroča Namesto venca na grob poka. Franca Adama sta darovala socialni sekciji novomeškega Rdečega križa Rudolf in Marica Berger 150 L. Gasilska četa v Novem mestu pa 50 L. P.sarna odvdenika Jožeta Bučarja je darovala iz neke sodne poravnave 500 L. Vsem plemenitim darovalcem iskrena hvala! — V pisarni socialnega odsaka novomeškega Rdečega križa naj se zglašajo zaradi zaposlitve priseljence s popolnim znanjem italijanskega jezika.

U— Prijave vinskega pridelka. Vsi vinogradniki se pozivajo, da po čl. 72 zakona o državnih trošarinah takoj prijavijo celotni letošnji pridelček vina in žganja, kolikor ga še niso prijavili. Prijave sprejema glavni oddelček finančne kontrole na Kapucinskem trgu 3 vsak delavnik od 9. do 15. Prijave je treba vložiti najkasneje do 31. decembra in bodo vsi vinogradniki, ki se pozivu ne bi odzvali, najstrože kaznovani.

U— Gostilna Ferlić v Novem mestu želi vsem Novomeščanom prav srečno Novo leto 1942. (—)

Iz Spodnje štajerske

Mladina za zimsko pomoč. Mariborski dnevnik pravi, da so dečki in deklice na Spodnjem štajerskem izvršili 15.000 različnih igrar in drugih drobnih del za zimsko pomoč. Iz celjskega okrožja je 4882 predmetov, iz ljubumerskega 645, iz mariborske okolice 2988, iz Maribora-mesta 4200, iz Ptuja 2004, iz Brežic 90 in iz trboveljskega okrožja 191.

Prva materska ura v Ptuju je bila nedavno prirejana na povabilo mladinske organizacije. Prepevali so božične pesmi in dekleta so zalrgala kratko igrilo.

Življenje in umiranje. 80letnico je praznovati pretekli torek Janez Purčaj, ki je bil do nedavnega edini mariborski izdelovalec parketov. Po rodu je iz Kušenika in se je v mladosti izučil za mizarja. Z 80letnico praznuje tudi zlati jubilej svoje obrtnile. — V Mariboru je umrla 77letna Marija Drogenkova, vdova po strojevodji. — V Poljčanah je umrl 57letni upokojeni višji revident Franc Prelec. — V Ljncici je umrla po daljšem trpljenju zasebnica Ana Mravljatova. Prepeljali so jo v Gradec k upepetitvi.

Iz Središča poročata mariborski dnevnik, da je bilo treba za odnotno mladino predvsem urediti zborovalne prostore in jo vzgojiti za novo tovarštvo. Mladino so naučili nemških pesmi, raznih iger in sportnih tekmovalj. V sportnem pogledu se je središča mladina doslej posebno dobro izkazala, zlasti v tekmovalnih s ptujsko mladino.

Smrtna kosa. V bolnici v Gradcu je umrl bivši lastnik avtotaksija Maks Kerček iz Maribora. V Mariboru je v starosti 38 let umrla vdova po nadspredovniku Marija Lorbekova, rojena Petek. V Celju je umrla po kratkem, a hudem trpljenju Marija Pleterškova, rojena Goldmann.

gotovih specielno njegovih vlogah. In moj Bog, kritik je končno tudi človek, ki ima svoje osebne simpatije, in jaz sem jih imel bolj za Danila, ki je bil tedaj že pravi mladenci, kakor pa za Verovška, zlasti še po onem nastopu pri Perlezu. Toda to ni resda bi bil samo Verovšku očital »plavanje«. O, tudi Danilu, čigar »plavanje« pa je bilo čisto svoje sorte, sem očital, naj pusti pesnike in dramatične lepo pri miru in naj ne kuje svojih tekstov in verzov, ki so včasih zelo malo podobni originalu, da bo že najbrž tako prav, kakor je zapiral avtor in podobno, zato da naj bolje poslušata sfulker, ki jo itak največkrat prej slimo nego igralca, da pa bi, če misli, da mora vsako dramo prepesovati in predramatizirati utegnil imeti morda celo stitnosti z avtorskim pravom. Naš Danilo mi tega ni zameril, nasprotno: samozavestno in le presuvereno je ignoriral moje kritike, črhnil nobene besede in je kar naprej »ramatiziral« in pesnikoval, tako, da sem moral končno odnehati jaz, kajti zdelo se mi je končno le predolgočasno v vsaki kritiki isto ponavljati. Danilo je čisto pravilno špekuliral: »Enkrat se bo že naveličal! Vsekako prej nego jaz!« In je imel prav. Tako sva vedno ostala s papanom lahko rečem prav prijatelja do zdaj in bova, upam, ostala tako do kladnega groba.

(Še neka) zabavnih spominov prinese ponedeljsko »Jutro«. Uredn.)

Iz Hrvatske

Delavsko zavarovanje se je zboljšalo. V katkem bo izdan nov zakon o delavskem zavarovanju Brez zvišanja prispevkov bodo zavarovalni pogoji za bolezen in smrt, kakor tudi za starostno zavarovanje občutno izboljšani.

Obdarovanje otrok Nemški poslanik Katsche in nemški general v Zagrebu Gleise von Hostenau sta priredila božičnico, na kateri je bilo obdarovanih več sto nemških in hrvatskih otrok.

Obilnica smrti Arnalda Mussolinija. Italijanski Fatiyo v Zagrebu je o priliki desetletnice smrti Arnalda Mussolinija priredil spominsko svečanost, ki so se je udeležili tudi zastopniki ustaškega gibanja. Spominske govore sta imela italijanski poslanik Casertano in delegat fašistične stranke dr. Coselschi.

Ustaška mladina se je vrnila iz Slovaške. Kakor smo že poročali, je bilo več dni na počnem potovanju po Slovaškem zastopstvo ustaške mladine pod vodstvom prof. Oršaniča, ki je bil na povratku sprejet v avdenci pri predsedniku dr. Josipu Tisu. Te dni se je ustaška mladina vrnila v Zagreb.

Pristojbine za uporabo javnih stranišč so bile zvišane od 1 na 1.50 kune za prvi razred in od 0.50 na 1 kuno za drugi razred. Tudi pristojbine za javna kopališča so bile občutno zvišane.

Minister Toth o vprašanju cen. Gospodarski minister dr. Toth se je razgovarjal z zastopniki pred kratkim ustanovljene hrvatske kmetijske organizacije o vprašanju cen. Na zahtevo smetov, naj se izenačijo cene kmetijskih pridelkov s cenami industrijskih izdelkov, je minister odgovoril, da bodo v kratkem določene cene za obleko. Postopno bodo potem urejene tudi cene za druge življenjske potrebščine. Vlada posveča ureditvi cen največjo pozornost.

15 novih nemških šol. Po ustanovitvi nemških ljudskih šol v Zagrebu, Sisku, Vazradinu, Banja Luki in drugih mestih, je zastopnik prosvetnega ministra dr. Puk na osnovi zakona o nemškem šolstvu na Hrvatskem odredil ustanovitev 15 novih nemških ljudskih šol, od katerih so nekateri v bosenskih vaseh, kjer doslej ni bilo nemških šol. Z drugo odredbo je bila vrsta nemških pomožnih šol spremenjena v nemške ljudske šole.

Zbirka za zimsko pomoč. Ob priliki vojaškega koncerta v Zagrebu je okrožni vodja Empting s sodelovanjem Hitlerjeve mladine priredil poučno zbirko za zimsko pomoč. Nabrali so blizu 30.000 kun. Razen tega so pozneje izročili zagrebškemu županu nadaljnjih 17.000 kun.

Preskrba živil za veliko župo Modruš. Te dni se je mudil v Zagrebu veliki župan župe Modruš in uredil vse potrebno za prehrano prebivalstva.

Hrvatski delavci so poslali v domovino nad 100 milijonov kun. Po objavi nemškega poslaništva v Zagrebu so hrvatski delavci, zaposleni v Nemčiji, od julija do novembra poslali v domovino nad 5.550.000 RM prihrankov.

1700 otrok obdarjenih za božič. V dvorani Delavske zbornice je Poglavnikova rodbina na predbožični dan obdarovala 1700 otrok s čevlji in obleko. Obdarovanja so se udeležili številni predstavniki ustaškega gibanja.

Novo cigarete v prometu. Te dni so začeli prodajati po trafikah nove cigarete Hum namesto dosejanih cigaret Zeta in Drina. Kadilci so z novimi cigaretami popolnoma zadovoljni. V nekaj dneh bodo prišle v promet tudi ostale vrste cigaret in bo po novem letu imela Hrvatska samo cigarete s hrvatskimi nazivi.

Iz diplomatske službe se je vrnil v svojo stroko. Bivši hrvatski poslanik v Berlinu dr. Branko Benzon je imenovan za rednega profesorja medicinske fakultete v Zagrebu.

PORAVNAVA

— Kaj pa je poravnava?
— Vsta črnarja, ki jo dobi človek, če se odreče kakšnim pravicam.
— Tako?... Ali ne pravijo temu tudi dota?

— Zakaj se pa gospod Porenta zmerom tako žalostno drži?
— Preveč veselih dogodkov!...

Mlado Jutro

Praznovanje cesarjevičeve poroke je trajalo devet dni in devet noči. Kvan-hij in Hij-an-ej sta bila utrjena od veseljačenja, zato sta bila sklenila, da bosta porabila tri dni za počitek. Tako sta tudi storila. Nato pa sta zopet začela živeti navadno cesarsko življenje. Kvan-hij je ukazoval in hodil na lov. Hij-an-ej pa se je vozila s kočijo na izlete v ubožne kraje, kjer si je ogledovala življenje majhnih kmetov in kočarjev.

Neko noč po ženitovanjskih dnevih je bil Kvan-hij nenadoma izginil. Odpravil se je bil v glavno mesto, da tam odstrani oviro, ki mu je zapirala pot do prestola. Tedaj, ko je bil prvič videl Hij-an-ej, je sklenil, popolnoma odpovedati službo hudobiji; ali sedaj, ko je bil občutil sladkost prestolonasledniške časti, je prejšnji sklep izgubil svojo veljavnost. Čeprav je bil Kvan-hij v začetku zadovoljen s steklenim gradom in s polovico cesarstva, se mu je sedaj tudi to zdelo premalo. Zato je bil sklenil na vsak način priti do prestola.

Kakor že rečeno, je bil tisto noč izginil iz steklenega gradu. Zajezdil je bil najiskrejšega konja ter odhitel z vso silo v prestolno mesto k očetu. Ko je bil mesec na sredi nočnega neba, je bil Kvan-hij že pri grajskem obzidju. Ker je bil cesarjev sin, ga straže niso niti malo zadrževale. Tako je bil Kvan-hij

opravi, si je sezul čevlje ter se napolnil v cesarjevo sobo. Tam je bil potegnil izpod obleke svetlo bodalce. Kvan-hij si ga je bil temeljito ogledal, kakor bi se hotel prepričati, ali je dovolj ostro, nato pa ga je bil visoko dvignil in ga z vso silo zabodel v srce svojega ležečega očeta.

Ali ta čas, ko se je bil cesarjevič pripravil h grešnemu dejanju, se je bila doma v steklenem gradu Hij-an-ej prebudila. Počutila se je zelo slabo, zato je ukazala služabniku, naj pokliče cesarjeviča Kvan-hija. Služabnik je šel v prestolonaslednikove prostore in tam vse pregledal, a Kvan-hija ni bilo nikjer. Vprašal je bil vratarja, kje je gospodar, in ta mu je odgovoril, da je bil cesarjevič odšel na vrtove. Hij-an-ejin služabnik je bil šel pogledat tja, a ga tudi tam ni našel. Vrnil se je bil k cesarici in ji vse sporočil.

Hij-an-ej je zaskrbelo, kje neki se potika Kvan-hij. Rada bi bila šla sama pogledat, kje je, a jo slabost ni hotela

popustiti. Pustila si je bila prinesti vode in kuhanih zdravilnih zelišč, nakar ji je nekoliko odleglo. A zaspati vseeno ni mogla. Ostala je budna do zore. Tega se je bil vrnil Kvan-hij.

»Kje si bil ponoči?« ga je skrbno vprašala Hij-an-ej.

bil na vrtovih, a kaj morem za to, če me je sluga iskal z zaprtimi očmi?!

Tako razjarjen je bil Kvan-hij izginil izpred cesarice in ta ga ni videla ves tisti dan.

Po razgovoru s cesarjevičem se je bila Hij-an-ej popotno oblekla in se je v kočiji odpeljala na običajen izlet po mestu.

Ali Uanhej tisto jutro ni bil takšen kakor druge dni. Vse je begalo križem kražem in prebivalstvo je bilo zelo vznemirjeno. To se je Hij-an-ej zdelo čudno in zato je bila nekega meščana vprašala, zakaj so ljudje tako razburjeni. Mož ji je bil odgovoril, da je bil star cesar ponoči umorjen. Hij-an-ej je prebledela. Skoraj ni mogla verjeti, da je to resnica. Hotela se prepričati, je velela kočijažu, naj požene v prestolno mesto. Voznik je cesarico pokimal in takoj začel izvrševati ukazano. Pred poldnevom sta že bila dospela do cesarjevega gradu, kjer so že bile zbrane cele množice ljudi. Vsi čakajoči so bili silno radovedni, kdo je bil usmrtil cesarja Hij-an-ej. Stopila iz kočije ter je odšla v grad h Kvan-hievemu očetu. Ko je stopila v njegovo spalnico, se je na veliko grozo prepričala, da je poglavar cesarstva resnično usmrčen. Mlada cesarica je prebledela kakor vosek in obstala je pred posteljo kakor začarana. Kljub temu, da ji ni bil cesar storil nič dobrega, je bila Hij-an-ej vendar užaloščena. A naj je točila solze kakor je hotela, cesarja vendar ni mogla oživiti. Dala je poklicati sužnje, ki so svojega gospodarja umili in oblekli ter ga pripravili za zadnji pot. Hij-an-ej pa je stopila na gradov balkon in je radovednim množicam ljudi zaklicala tole:

»Poglavar domovine in cesar je bil ponoči od zlobne roke umorjen.«

»Aooooo, aooooo, aooooo,« so se žalostno dvigali glasovi iz množice. Hij-an-ej pa je nadaljevala:

»Zato vam velevam, da kaznujete s smrtjo tistega, ki je izvršil to grdo dejanje!«

»S smrtjo, s smrtjo!« so kriče ponavljali ljudje. Hij-an-ej je odšla s balkona v cesarjevo sobo, kjer je hitela pripravljati vse potrebno za pogreb.

Na svoji zadnji poti je bil cesar tako počaščen, kot se nikoli v življenju. Voz, na katerem je ležalo njegovo truplo, je vlekle dvajset konj, ki so bili razkoš-

no opravljeni. Za vozom s krsto je bilo pripravljenih devetdeset voz cvetja in nagrobnega okrasja. Poskrbeli so tudi kočijo iz marmorja in srebra, v kateri naj bi se peljala cesarjeviča in ostali cesarjevi sorodniki. Ko je bilo že vse pripravljeno za pogreb, se je Hij-an-ej spomnila, da mora priti še Kvan-hij. Poslala je v svoj stekleni grad enega služabnika, kateri je imel ukazano pozvati cesarjeviča v očetov dom. Cesarica ni niti slutila, da je sam njen

mož morilec starega cesarja. Sel je divje odbrzel v mesto Uanhej. Tam je stopil v grad in sporočil Kvan-hiju, da mu je bil oče umrl in da naj blagovoli iti za njegovim pogrebom.

»Kaj bleketaš?« se je Kvan-hij delal nevednega.

»Resnico govorim, visoki gospod,« je odgovoril sel. »Ponoči je neka zlobna roka prebodla z bodalom tvojega velikega očeta. Blagovoli iti z mano in uveril se boš, da govore moja usta čisto resnico.«

Nezgoda na ledu

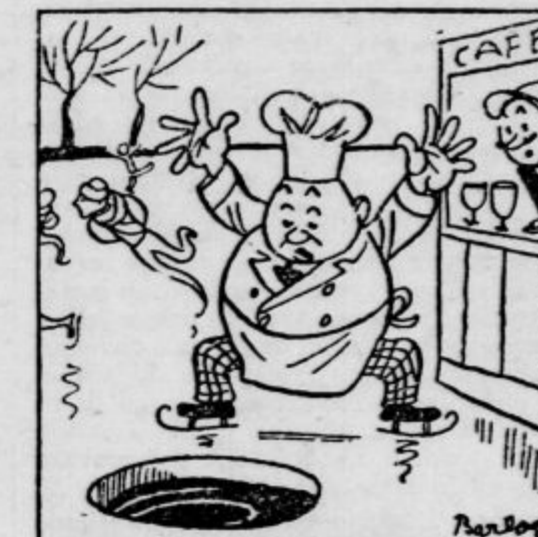
Na ledu vam Matijče Cmok klobase nudi naokrog.

Glej, nepremišljeno butico na led je vročo del pečico.

Pred okrepevalno rad postaja, da si privoščiš čašo čaja.

Ojoj, zdaj vidi odprtino — pečica padla je v globino...

na lahek način prišel do spalnice svoje- ga očeta. Pred vrati je bil z udarcem svoje pesti podrl vratarja, nato pa ga je s težkim obvalom udaril po sencih, da se je ta po kratkem času onesvestil in umrl. Ko je bil zlobni cesarjevič to

»Na vrtove sem šel, ker nisem mogel spat,« se ji je bil nalagal.

»Tja sem bila poslala služabnika, a te ni našel,« je odvrnila cesarica.

»Bes naj požre tvoje služabnike, ki se ne zavedajo, komu služijo; jaz sem

Sodobna obleka za naše male

Sedaj vedo že vse mamice, da je treba malčkom prirediti obleke iz starih mam-

čnih oblek. Pri prenavljanju starih oblek pa se je treba seveda še bolj potruditi, da je drobn izdelek kljub morebitnemu temnemu blagu otroško ljubek in ličen. Za mali plašček ni posebno težko najti kak kos starega krzna ali pliša ali žameta, da ga storimo z ovratnikom in enakimi krznenimi žepki bolj prikupnega. Zelo ljubko učinkuje, če imamo dovolj takega krzna ali pliša, da napravimo še enako kučmo, ki jo zavežemo otroku pod vratom. Dekliško oblečko napravimo prijazno in veselo, če jo ob spodnjem robu obdamo z vencem drobnih smrečic ali cvetic, ki jih izvežemo z barvastjo prejico. Za takšno vezno okrasje porabimo prav malo časa, obleka pa pridobi prav izredno zaradi otroško priskega videza drobnega vezenja.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Še se bomo smučale

Da bi si letos nabavljale nove smučarske hlače o tem menda ni govora — pa saj bodo za smučanje še prav tako dobre stare hlače, ker se moda v tem oziru ni prav

če ukrojimo iz enakega blaga tudi kapuco, ki jo pritrudimo na jopico (skica). Dovolj dolgo staro jopico pa čudovito osvežimo z drugačnimi žepi, ovratnikom in pasom. Če je jopica iz navadnega blaga, potem ukrojimo žepce iz balonske svile in lepi modni barvi, da originalno izstopijo na nevtralnem tvorivu jopice (2. skica).

Vsak dan se lahko primeri

Vsak dan se v stanovanju kljub najskrbnejši negi lahko kaj pokvari — vsak dan je potreba spraviti v red nekatere reči, ki bi v sled odlašanja trpele škodo. Včasih pa se že tako primeri, da si ne znamo pomagati pri tem ali onem opravilu. Kaj sedaj? Evo nekaj nasvetov, ki pridejo prav vsaki gospodinjici:

Pobeljene stene, ki so zaprašene in umazane, očistimo najbolje s stariim svilenim papirjem. Navežemo ga na ometo ali pa ga stisnemo v kepo in narahlo drgnemo z njo po umazani steni. Tako čisteneje izvrstno pobere vso nesnago, navadno bolje kakor kipa, ki je preostra.

Slab vonj po barvi, apnu ali po čem drugem preženemo iz sobe, ako postavimo vanjo posodico vrelega močnega kisa.

Mašne madeže spravimo iz mramorja, če polijemo dotična mesta s kisom, ki ga pustimo nekoliko časa na plošči, da razje maščobo, potem pa izperemo madeže s toplo vodo.

Slupe in zrnala najlepše očistimo, če damo vodo nekoliko soli.

Mašče od muh odstranimo s kovinastih predmetov z zmesjo cigaretnega pepela in salmiaka.

Moda in dom

Svilene senčnice krasno označimo z mlačno deževnico, kateri dodamo nekaj kapljic salmiaka. V to zmes polagamo gobo, ki z njo lahko umivamo senčnik in ga pozneje obesimo na prepih, da se hitro posuši.

Volnene obleke, ki niso zelo umazane, lahko operemo brez mila v topli vodi, kateri primešamo par nastrganih surovih krompirjev.

Dežnike zelo dolgo ohranimo, če od časa do časa namažemo kovinaste dele prav previdno in tanko z vazelinom, ker potem ne rjavijo. Kadar se dežnik suši, ga moramo imeti vedno na pol odprtega, ko pa je suh, odstranimo blatne madeže s ščetko. Če se madeži še poznajo, jih odstranimo z gorko milnico, kateri dodamo par kapljic salmiaka, potem izperemo s čisto vodo.

Mašče laka ali oljnatih barv najprej omečamo z namakanjem v spiritu ali terpentinovem olju, potem pa jih izperemo v bencinu. Starejše madeže, ki so se že zajedli v blago, pa čistimo s kloroformom s pomočjo ostre zobne ščetke.

Barvaste usnjene torbice očistimo prahu, nato jih namažemo s rjavo belo kremo za čevlje in jih drgnemo z mehko, po možnosti zametno krpo. Lakaste torbice pa drgnemo namesto s kremo z razpolovljeno čebulo in glicerinom.

Fizol, repa, zelje

Fizolov pire se izvrstno poda h kislj repi in je tako izdaten, da ob njem ne pogrešamo mesa. Prejšnji večer namočeni fizol skuhamo do mehkega, ga pretlačimo skozi cedilnik ter ga damo na razbeljeno surovo maslo ali mašč. Kjer smo že prej zarunenele kruhovih drobtin.

Fizol v prežganju. Na razbeljeno mast narezemo precej čebule in peteršilja, pridenemo, še preden je čebula rumena, dve žlici moke, katero zarumenimo. V to prežganje damo še dovolj mehak fizol z vodo vred, v kateri se je kuhal. Če je je preveč, je prej nekoliko odlijemo. Nato okisamo fizol s kisom ter denemo vanj lovorjev listič in prav malo majaronca.

Kislo zelje s paradizniki. Kislo zelje parkiramo prežemo, zalijemo do tri četrti z vodo in pristavimo z malo soli in kimlja ter skuhamo do mehkega. Med tem pridušimo na malo masti srednje veliko, v drobne rezine zrezano čebulo, da je zlatorumen, dodamo malo popra in stlačen strok česna, dve žlici paradiznikove mežge ter nato še zelje s zavarkom vred ter še malo prekuhamo.

Zeljne klobasice. Leps, velike zeljne liste operemo, nato jih poparimo s slanin kropom in stebelca nekoliko porožemo. Potem sesekljamo kos kuhane govedine ter

primešamo mesu nekoliko soli, popra, eno jajce, dve žlici kisle smetane ali kislega mleka in malo juhe. Ta nadev namažemo na vsak posamezen list, zvijemo ga ter

damo te klobasice v namazano kozico tesno drugo poleg druge ter jih spečemo.

Kisla repa na češki način. Repo operemo, nalijemo do tri četrti z vodo in pristavimo. Potem ji dodamo malo soli, kimlja, prekajeno svinjsko kost in mehko na listke zrezano jabolko ter skuhamo, toda ne prenehko. Sedaj napravimo svetlo prežganje iz malo masti ali prekajene slanine in žlice moke, dušimo v njej za hip malo, drobno sesekljano čebulo in strok česna, zalijemo z zavarkom v ne pregesto omako, nakar vložimo še repo z ostalim zavarkom in par žlic kisle smetane, da se vse skupaj še malo pokuha.

Nedeljska križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15								16					
17				18		19		20			21		
22				23						24			25
26		27	28						29	30		31	
32						33		34					35
36						37		38					
39			40		41							42	43
			44		45					46		47	48
49	50		51				52		53			54	
55									56				

Vodoravno:

1 pokrajina v Nemčiji, okoli Berlina, 10 bajeslovno bitje, 15 želja vsakega športnika, najboljši rezultat, 16 izražati svojo bolelost za umrlim, 17 prva nemška pisateljca, 18 ena izmed največjih zvezd, zvezla prvega reda, 21 del obleke, 22 medmet, 23 vrsta čigar, 25 veznik, 26 mlada generacija, 29 govornik (tjuka), 32 sodišče za krivovrste, za časa inkvizicije, 34 vrsta stopic v metriki, obrnjeni daktili, 36 oblika glagola peti, 37 izdelovati figure iz kamna, marmorja itd., 39 gorovje med Evropo in Azijo, 41 vrsta ptic roparic, 42 bivša poljska poročevalna agencija, 44 upravnik staroperzijske pokrajine, 46 umetniški izdelek, 48 kazalni zaimek, 49 izraz pri kartanju, 51 ime hrvaškega pesnika Ujevića, 52 mesto v Bosni, 55 vrsta vetrov, 56 cerkveno prokletstvo.

Navpično:

1 reka v Indiji, 2 samokres, 3 palestinsko пристanišče, 4 medmet, 5 praprebivalci Indije, ki so jih podjarmili Indijci, 6 singular; število v slovnici, 7 moško krstno ime, 8 ki je iz neke vrste žitaric, 9 prebivalec francoske pokrajine, znaa po svoji smešnosti (kot pri nas Ribničani), 10 čop las, 11 četverojevo četvorica, 12 abesinšč plemič, 13 arabski konj, 14 reka na Madžarskem, 19 prodajalna tobaka, 20 večno

mesto, 24 reka v Armeniji, 25 pregrinjalo, 27 orjak iz grškega bajeslovja, ki na svojem hrbtu nosi zemeljski svod, 28 prellog, 30 ravnodušnost, brezvoljnost, 31 oseba iz »Revizorja«, 33 grški basnopisec, 34 drevored, 35 identična, 38 dva soglasnika, 40 latvijski denar (množina), 41 ljubka gozdna žival, 43 najmanjši delec materije, 45 predstavniki svoje vrste z vsemi njenimi značilnostmi, 46 tatarski poglavar, 47 števnik, 50 števnik, 52 kratice za »starejši«, 53 egiptčansko božanstvo, 54 osebni zaimek.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1 gondola, 7 stakliti, 15 rje, 16 dir, 17 Renata, 18 vi, 19 Amerika, 22 tb, 23 neon, 25 fanatizem, 27 orkan, 29 oid, 30 ikonoklast, 31 at, 32 Lie, 33 Anit, 34 oda, 35 Aru, 36 obrok, 39 Aja, 40 Govekar, 42 gitara, 44 Pirej, 45 Ba (barij), 46 Azori, 47 kaj, 48 Li (litij), 49 Jelena, 51 Osrarn, 53 veja, 55 as, 56 Adonis, 57 Erivan.

Navpično: 1 grafologija, 2 oj, 3 Neandertal, 4 odeti, 5 lirika, 6 Arizona, 7 sramota, 8 te, 9 antologija, 10 Labrador, 11 at, 12 kanat, 13 Ivo, 14 tinktura, 20 Ma, 21 Kenija, 24 en, 26 alibi, 28 Kaver, 31 Arabija, 35 ak, 37 ove, 38 krona, 41 ej, 43 Arad, 44 Pars, 47 ksi, 48 lev, 50 es, 51 on, 52 me, 53 vi, 54 an.

Bolna nagnjenja

Ljudje z boleznimi nagnjenji zanimajo v prvi vrsti psihiatra, zdravnika za duševne bolezni, s svojimi škodljivimi vplivi pa pri zadevajo tudi skupnost.

Bolno nagnjenje ma vsakdo, ki se vda preko vse pameti in mere, brez vsake uvidnosti kakšni sibi strasti. Psihopati, duševno bolni, kažejo neko posebno pripravljenost za pretiravanja na stranpoteh in nagnjenju zato k boleznim strastem. Takšna pretiravanja in precejšenja se nanašajo lahko na zunanje stvari ali tudi na žive predmete. V bolniku izvirajo potem slastne zvezane doščilke ali občutke. To je karakteristični znak bolne strasti ali nagnjenja in sva ustvarjata mnoge prehode v bolezni, če se prestopijo ovire, ki zadržujejo vsakega normalnega človeka.

Nagnjeni so lahko nedolžni ali nevarni. Težko je n. pr. reči, kdaj postane strast do bližnjega, ki jo toji nečini spol, abnormalna. Ovisna je nedvoumno od časovnih in modnih vplivov. Tudi mejo med nedolžnim nagnjenjem do uveljavljanja samega sebe in do božne meselomanije, samoveljčja, je težko določiti. Takšna pretiravanja se gibljejo, kakor pravimo, v »fizioloških mejah« ne da bi že lahko govorili o »grešni strasti«. Težko je označiti za vsakega človeka, ki se nagiba k sli kot abnormalnega. Mrtvi predmeti, kakor denar, ne zbujajo samo v abnormalnih ljudeh nezdravih nagnenj. Bese, kakor pohlep, sovražnost, ljubosumnost in častihlepije povedo že same toliko, da nam jih ni treba opozoriti. Zgodovina pa nam dokazuje izraziti pomen teh nizkotnih človeških slabosti za razvoj posrednih osebnosti, kakor tudi celih ljudstev.

Zunanji činitelji nikakor niso edini odločilni: to nam dokazuje kleptomanija, bolno nagnjenje do tatvin. Kleptomani krade iz neke notranje potrebe, ki se ji ne more upirati. Psihiatrija in kriminalistika se srečujeta tu v skupni obrambi zoper strast, ki škoduje celoti. Tu gre za nagnjenje, ki dela prizadetega človeka nevarnega in mu spreminja normalno bistvo. Pri kleptomanih sledijo, če gledamo na stvar s psihiatričnega stališča, bolna nagnjenja in dejanja iz nezbrzanega afekta, občutka.

Popolno nedostajanje normalnih ovir spreminja ravnica v asociativni element družbe. Alkoholiki običajno ne zamerjajo samo svojih poklicnih in družinskih zadev, temveč so nimo tega tudi nevarni za svojo okolico. V presledku, ko se ne vdaja svoji strasti, je pilanec po navadi dobrodušen, skesan gospod, ki ga utegnejo celo ceniti in ljubiti. Pijančevanje podpira razvade pri pitju, ki menijo, da je »junake, kdor ga mnogo sprnese«. Če takšne razvade trdnemu, izravnemu značaju ne morejo posebno škodovati, tem usodnejše lahko postanejo s hropatv, ki se ne zna obvladovati. Zmerno uživanje alkohola, ki spravlja človeka bolj v dobro voljo, nego da bi ga ohromil, nima nobenih posebno težkih posledic, toda za alkohol velja pač pravilo, rajši premalo nego preveč.

Zloraba z nikotinom vodi bolj do telesne nego do duševne škode.

Drugi strupi, ki imajo v neznatnih količinah blazilne učinke, utegnejo baš zavoljo teh svojih učinkov voditi do bozne potrebe po zdravljenju. Ze navadni pripomočki zoper glavobol in navadna uspavila spreminjajo marsikatero psihopato v iskance sle, ki pa, hvala Bogu, nima težkih posledic.

Drugače pa je z opijem, morfijem in kokainom. Kakor alkohol načenjajo ti strupi osrednje živčevje, zlasti možgane in povzročajo sčasoma propadanje osebnosti ali pa celo popolno duševno in telesno propast.

Morfinski in kokainisti zaslužijo v tem pogledu največje sočutje, kajti telo jim hlepi po čedalje večjih količinah strupa. Naj si bodo učinki teh lečil v zdravnikovi roki še tako dobrodružni, stalno uživanje vodi le do najslabših posledic. Bolečine blaže ču učinek morfija je n. pr. tako čudovit, da je neki slovit zdravnik upravičeno dejal, da bi brez morfija ne hotel biti zdravnik. Toda morfij ima dva obraza: eden se prijazno smehlja, ko se bolniku z majhno ko-

lično odpravi bolečina in zapado osvobodijo-čemu spanju; drugi pa se hudicevo reži, ko človek, ki je zapedel temu strupu, telesno in po značaju čedalje bolj propada. Morfinizem predstavlja »prav« bolno nagnjenje, kajti pacient se ga iz lastne volje ne more sam rešiti, a če mu odtegneš mamilo, se pojavijo težke posledice. Na Kitajskem in v drugih vzhodnoazijskih deželah so zaradi zlorabe z opijem, ki učinkuje kakor morfij, duševno in duhovno propadla cela ljudstva.

Sreča je, da so morfij, opij in kokain dostopni le majhnemu krogu ljudi. Zakonodajci so se pobrigali baš za te uničujoče strasti in so izdali stroge predpise za prodajo mamil, tako da predstavljajo morfinizem, opijska strast in kokainizem danes bolj poedine primere.

Obnovite narcizino!

Svinhufvudova 80 letnica

Pred nekoliko dnevi je finsko ljudstvo proslavilo 80letnico Pera Evinde Svinhufvuda, »očeta finskega naroda«.

Svinhufvud, ki je študiral slovist in pravo, je svoji domovini služil najprvo kot sodnik in zakonodajec. Stari ruski režim ga je zavoljo njegove narodne zavednosti zelo preganjal, ob začetku prve svetovne vojne so ga zaprli, nato pa izgnali v Sibirijo. Leta 1917. se je vrnil na Finsko, kjer so ga slavnostno sprejeli in ga imenovali za predsednika finskega senata. Še v decembru istega leta je pred finskim parlamentom proglasil neodvisnost svoje domovine, ki ji je postal regent. To mesto je zapustil leto dni pozneje in sledil mu je maršal Mannerheim, ki je bil vodil narodno vojsko v osvobodilni vojni.

Nekoliko let je živel Svinhufvud odmaknjeno življenje, ki je bilo posvečeno študiju. Leta 1930. pa so ga izvolili za

predsednika ministrskega sveta, naslednje leto pa je postal predsednik finske republike. Čas njegovega predsednikovanja je bil čas velikega napredka v deželi, ki jo je znal voditi na moder način.

Ko se je pred dvema letoma Finska zapletla v vojno z boljševiski, je Svinhufvud praznoval svoj 78. rojstni dan z dejanjem, ki je navdušilo ves narod: oblekel si je svojo uniformo narodnega gardista in se je predstavil vojaškim oblastem, da bi ga sprejele kot prostovoljca.

»Dobro veste, da znam streljati in da bodo moji strelji zadevali cilji!« je dejal s ponosom starega strelca.

Še dan sledi s ponosom dogodkom, ki zadevajo neposredno njegovo domovino in finsko ljudstvo se stiska okrog starca kakor okrog živga simbola svoje domovine.

Grobica kralja Rakena

Nemško vojno poveljstvo na Norveškem je odredilo, naj se prično arheološka izkopavanja obsežnega grobišča Rakenhausa na severu norveške prestolnice Osla. To grobišče smatrajo za največje v skandinavskih deželah in ga predstavlja 30 m visok okrogel hrib s premerom 205 m.

Zgodovinarji si niso popolnoma na jasnem, iz katerega časa izvira prav za prav to grobišče, postavili pa so ga na vsak način v pradavnem času. Po stari legendi bi izviral iz dobe okrog l. 600., postavili pa so ga kraju, kjer se je vršila krvava bitka, v kateri je izgubil življenje kralj Rakem. Vladarjevo truplo, ki ga je pokrivalo 20

ran, so pokopali na svečan način z ujevovim zakladom vred in obema njegovima najljubšima belcema, Legenda veli, da je 15.000 vojščakov 60 dni in noči metalo zemljo na grob in na trupla 6000 bojeznikov, ki so umrli s kraljem v tej bitki.

Dve operaciji na barvnem filmu

Veliki napredek, ki ga je doživela fotografija in kinematografija z uvedbo novih filmov za snemanje v naravnih barvah, so izkoristili sedaj na nov, zanimiv način. V Berlinu so posneli dve zelo težki operaciji na takšen film, ki so ga potem projicirali na vseučilišču. Ti posnetki imajo to neprecenljivo prednost, da prikazujejo potek in podrobnosti operativnih posezkov po zaslugi barv neprimerno bolj plastično nego navadni filmi.

Konec grškega razbojnika

V neki vasi v bližini grškega mesta Larise je skupina kmetov odkrila zloglasnega razbojnika Cipanesa, ki je bila na njegovo glavo zapisana visoka vsota. Razbojnik se je zatekel v neko hišo, iz katere je streljal na vsakogar, ki se ji je hotel približati. Kmetje sami niso opravili ničesar, priti so morali orožniki. Ko je razbojnik spoznal, da se jim ne bo mogel upirati, je skočil s strehe svojega pribežališča, da bi pobegnil, toda v padcu se mu je bodalo, ki ga je imel v rokah, zabodlo v trebuh in povzročilo njegovo smrt.

Smaragd, ki je prinašal srečo

V Parizu so prodali na javni dražbi smaragd, s katerim se je bil tisk v preteklosti že ponovno bavil, kajti smatrali so, da prinaša njegovim lastnikom nesrečo. V resnici je bil »kriv« cele verige tragičnih smrti. A navzlic temu ga je nekdo kupil za 325.000 frankov, med tem ko mu je bila izključna cena 200.000 frankov. To se je zgodilo nemara zavoljo tega, ker je njegova zadnja lastnica, neka gospodična de Merschoff, dokazala, da je možna tudi kakršna izjema, kajti umrla je v svojem 98. letu in se ni pritoževala, da bi se ji kdaj zgodilo kaj posebno hudega.

Stoletnica pilsenskega piva

V novem letu bo prva in največja pivovarna v Plzinju praznovala stoletnico svojega obstoja. Za to priložnost pripravljajo različne svečanosti, med drugim tudi vrsto predavanj o zgodovini pilsenskega piva.

Velikanstvo Kralj in Cesar

predseduje otvoritvi 16. akademskega leta višjih tečajev Zavoda za rimske študije v dvorani Borromini v Rimu

Metode za dolgo življenje

Ljudje so poskušali že vse, da bi se ohranili čim dalj časa živi na tej naši premičnici. Nekit italijanski list navaja nekoliko prav nenavadnih primerov iz tega področja. V Španiji je živel n. pr. neki stotletnik, ki je kralju Ferdinandu Aragonskemu pripovedoval, da se mora za svoje življenje zahvaliti trem stvarim: prvič, da se je pozno poročil, drugič, da se ni znova poročil, ko je postal vdovec, in tretjič, da ni nikoli stal, kadar je lahko sedel. A prav v dobi istega kralja je živel v Granadi 125 leten Maver, ki se je v nasprotju s prejšnjim Metuzaleom ponahal, da je imel več tucatov žen in da mu je baš to omogočilo dolgo življenje...

Oba sestri slovitga francoskega gastroнома Brillat-Savarina, ki sta živel 98 ozir. 99 let in ki se nista nikoli poročili, sta pripisovali svojo odpornost dejstvu, da sta brez pridržkov sledili svojemu naravnemu nagnjenju do lenarjenja. Sprva sta vstajali

Zvon iz biserov in diamantov

Japonski cesar je prejel v dar edinstven zvon, ki je sestavljen iz 11.600 biserov in 400 diamantov. Daroval mu ga je prosluli japonski bogataš in lastnik podjetja za gojitev bisernih školjk. Mikimoto, ki je zvon tudi sam izdelal, dragulje je zleplil skupaj z neko posebno lepilno snovjo in pri tem delu ni dovolil, da bi mu kdo pomagal.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zjutraj po desetletni poroki, ko sta pregledovala številna darila, sta odkrila na mizi še en pisemski ovitek. V njem sta bili dve vstopnici za ložo v operi, in sicer za isti večer. Na sporedu je bila vesela opera.

Za čudo pa ni bil darovatelj z nobeno besedo omenil, kdo je. V ovitku je bil samo še listek z vrstico:

»Ali uganete, od koga sta vstopnici?« Komlično, toda originalno. Odlša sta v gledališče in sta se sijajno zabavala. V najlepšem razpoloženju sta dospela domov.

Toda radost ju je minila, ko sta opazila, da je bilo stanovanje do kraja oplenjeno. Na pisalni mizi, ki je edina še ostala, sta našla listek:

»Sedaj ste gotovo uganili!«

Oče je dejal: »Če moreš končno za pol ure držati usta zaprta, ti bom dal 50 stotink.«

Mali Janko je bil nekaj časa tiho. Nenadno se je oglašal: »Očka, ali moreš za 10 stotink nekaj povedati?«

Novi lastnik avtomobila je peljal svojega prijatelja na sprehod. Vožaja je postajala čedalje bolj hitra, brzomer je lazal za 100 km. Prijatelju je postajalo počasi neugodno.

»Prosim, vozi malo počasneje. Priznati moram, da me je na ovinkih naravnost strah.«

Potem pa napravi po mojem receptu,« mu je svetoval vozač. »Kadar se bliža ovinek, zaprem vedno oči!«

»Imaš tako lep, eleganten površnik, a hlače so oguljene! Tega ne morem razumeti!« »Ali pa morda veš, kako bi bilo mogoče v kakšni kavarni dobiti nove hlače?«

vsak dan šele opoldne, potem pa sta si ležanje daljšali čedalje bolj, tako da sta v zadnjih desetletjih svojega življenja preležali nič manj nego 300 dni na leto nepretregoma v postelji. Le v ostalih dveh mesecih, kadar je prihajal brat k njima na deželo, sta vstajali.

Luigi Cornaro, ki se je rodil 1467. in je umrl ob koncu 1566., je zavoljo dolgega življenja praktično izpolnjeval neko načelo, ki so ga v to svrhu tudi drugi pogosto priporočali: svojega gladu in svoje jeze si ni namreč nikoli do konca utešil.

Leta 1880. je umrl v San Remu možak, ki si je dal v isti namen zgraditi poseben stol. Jemal ga je s seboj tudi na potovanja. Stol je bil postavljen na posebno tehtnico, ki je možaku med jedjo natančno sledila gibanja jezička na tehtnici ter prenehal jesti tedaj, ko je dosegel težo, ki si jo je že v naprej določil. Pri zadnjih gramih je žvečil čedalje bolj počas; in čedalje previdnejše, da bi niti za najmanjšo malenkost ne presegel teže. Naj si je bil še tako lačen in naj si so bile jedi pred njim še tako vabljive, ko je dosegel določeno mero, se jih ni dotaknil več.

ANEKDOTA

Rosini je bil na nekem potovanju v Portugal povabljen in kralju Pedru na obed. Ker je bil skladatelj velik sladokusec, je rad sprejel to povabilo, vendar pa so mu veseli malo pokvarili drugi sužičke. Kralj se je namreč sam bavil s petjem in ob tej priložnosti je hotel zvedeti, Rosinijevo sodbo. Po obedu je stopil todaj h klavirju in slavni glasbenik ga je moral spremljati. Rosini je s primerno spoštljivostjo poslušal kraljevo petje, mislil pa si je svoje: »Nu, maestro, kaj sodite o mojem glasu?« je vprašal kralj ob koncu pesmi. »Velikanstvo,« se je izmazel Rosini s prepričljivim glasom. »lahko vam povem, da v svojem življenju še nisem slišal nikoli kakšnega kralja tako peti!«

VSAK DAN ENA

»V seriji klobukov se nam je ta temeljito ponosrečil!« »Nasprotno! Obesite nanj tablico z napisom: Model — 500 lir!«

DOTA IN SRCE

Roman

Nazadnje sem kakor puščica pihnil na prostor pred gradom, vrgel vajeji slugi, ki me je debelo gledal in kakor vihra planil po stopnicah navzgor. »Ali je vitez že doma?« sem sopihaje vprašal. »Ne še, gospod,« je odvrnil Gilbert tako mirno, da bi ga bil najrajši zadavil.

»Gospodična je v gradu?« je bilo moje drugo prasanje.

»Nekaj minut bo tega, kar sem jo srečal na terasi. Nisem še videl, da bi se bila vrnila v grad.«

Kakor pobesnel sem zdiral skozi vse sobe in nazaj na teraso. Tu sem našel Genovefo in Andreja, ki sta se izprehajala, zatopljena v pristrčen pomenek. V kakem drugem trenutku bi ju bil preklel zaradi tolikšne neprevidnosti, a zdaj ni bilo časa za očitke.

»Kje je gospodična de Canaples?« je planilo iz mene.

Nepričakovano vprašanje in moja vidna razburjenost sta ju osupila.

»Se je mar kaj zgodilo?« je vprašala Genovefa in sinje zrenice so se ji razširile.

»Da... ne, nič ni. Povejte mi, kje je: gujno moram govoriti z njo.«

»Pravkar je bila še tu,« je rekel Andrej; »za-

pustila naju je, češ da se gre izprehajati ob vodi.«

»Koliko je tega, kar vaju je zapustila?«

»Četr ure utegne biti.«

»Nekaj se je zgodilo!« je zavpila Genovefa. Njenih nadaljnih besed nisem slišal, ker sem prej stekel s terase.

Zamolko prekljanje — moja navada je namreč, da kolnem, kadar pošiljajo blage duše molitvice v nebo — sem planil na prostor pred gradom, kjer me je čakal konj.

»Za menoj,« sem kriknil slugi, »vi in vsi drugi, kolikor jih morete sklicati! Hitro za menoj... hitro, pravim... v hosto ob reki!«

Ne da bi počakal njegovega odgovora, sem v skok zapodil konja po drevoredu. Sonce je bilo zašlo, samo rdečkasta brazda je še kazala njegovo sled, in zvon, ki se je pravkar oglašal v daliavi, je oznanjal zdravomarijo.

S korobačem, ostrogami in kletvicami sem pripravil konja v enako razburjenost, kakor sem je bil sam ves poln; nikoli, niti v bojnem klanju, še nisem bil občutil enake.

Določnega namena nisem imel. V glavi mi je vrvela zmešnjava misli, toda nobena ni bila dovolj jasna, da bi razsvetlila temo; niti tega, da bom moral nemara sam iztrgati Ivono iz rok pectorice ali šestorice napadalcev, se nisem zavedal. Da bi pridobil čas, nisem jeznil po cesti, ampak sem predril neko seč, jo kakor burja ubral čez travnik in pridrevil tako v hosto ob vodi. Vso pot nisem nikjer opazil sledu po živih bitjih. Nič razen mehkega peketanja kopit moje živali po trav-

natih tleh ni kalilo večernega miru in od trenutka do trenutka mi je prevzemal dušo večji strah, da ne bi prišel prepozno.

Nazadnje sem pridiral do drevesne ograde in moj strah se je izpremenil v gotovost. Kraj je bil zapuščen.

Vendar se je dvignilo v meni novo upanje. Mor-da je v zadnjem trenutku le pomislila na svarilo, spoznala neosnovanost svojega suma in ubrala drugo pot.

Ko pa sem dospel na majhno jaso med golim drevojem, sem zagledal pred seboj očiten dokaz, da se je nesreča že zgodila. Ne le, da sem videl na mokrih tleh zmešane sledi človeških nog, ki so zgovorno pričale o borbi, ampak na neki veji sem opazil tudi iztrgan košček zelenega žameta, enakega tistemu, iz katerega je bila njena današnja obleka. Tedaj sem spoznal, da je ugrabitev izvršena in nehote glasno zastokal.

XII. REŠITEV

S tistim koščkom žameta v roki sem negibno obstal na mestu: duša in telo sta mi bila kakor otrpla in vem, da je tako prešlo nekaj dragocenih minut. Izginila je bila ugrabljena od moža, ki ga je — po vsem kar sem mogel sklepati — tolikanj sovražila da se ni mo bil sovražstvo niti v bodočnosti ni moglo povečati.

Ta odurna misel me je vsega prevzela ter izpodrinila vsako drugo; oblila me je besnost, v kateri sem nagnosko storil to, kar bi bil moral iz zdrave

pameti takoj storiti. Pognal sem se na konja in zdiral po travnikih proti Bloisu. Nato sem prečkal cesto ter izpodbodel konja v skok, proseč Boga, naj ne da, da bi mi uboga, že tako hudo preizkušena žival omagala, preden me prinese v mesto.

Kakor sem rekel: nisem človek, ki bi ga zlahka premagalo razburjenje. Temu sem bil dostopen v vročih bitke, ko strašna pijanost krvi izpreminja vsakogar v podivjanega norca, ki z blazno radostjo suva in seka okrog sebe, ne čuteč ne ran, ki jih zadaja, ne tistih, ki jih sam dobiiva, pa najsi bi pomenile konec njegovega življenja. Razen v takšnih grozljivih okoliščinah pa nisem bil še nikoli opazil, da imam samega sebe tako malo v oblasti.

Vročica me je kuhala, v krvi mi je žarelo kakor pekel; in, kar je še bolj čudno — in kar se mi dotle še ni bilo pripetilo — za dušo me je stiskal brezumen strah, tako da mi je znoj v debelih kapljah pokrival čelo. Zase se nisem bal, kajti življenje mi ni nikoli tako radodarno obsipalo s sladkostmi, da bi me bila misel na slovo od njea kdo ve kako plašila. Strahu za bližnjega do tistih dob nisem poznal — ako ne štejem skrbi, ki so me časih obhajale zastran Andreja — kajti nikoli se nisem velikolepo menil za druge ljudi.

V te svoje misli sem bil med jahanjem tolikanj zatopljen, da so tudi one občutke, če sem se jaz ustavil: kakor bebast sem se motovilil med njimi, podobno človeku, ki nekaj išče in tava v temi.

Zakaj nikoli prej se nisem kdovekaj menil za druge. Nikoli ne...

